

Offisersbladet

nr. 4 juni 2013 · årgang 66

tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

Marinemesterskapet i Tromsø
Side 14-15

Rapport fra
Police Advisory Team i MeS
Side 16-17

Hans Majestet Kongens Garde
i Washington
Side 44-46

BFOs lønnsfolder vedlagt!

BFOs lederkonferanse 2013!

Side 6-8

Telemark Bataljon
20 år!

Side 18-20

Kunnskap
er makt!

Leave nothing undone.™

Se video
om **Wingman**®

Se video
om **Sidekick**™

Nyhet!
WINGMAN®
Veil. 499,-

Nyhet!
SIDEKICK™
Veil. 649,-

KVALITET MØTER PRIS

Kvalitet trenger ikke være dyrt. Wingman og Sidekick fra Leatherman beviser nettopp det. Felles for disse multiverktøyene er at de er ekstremt prisgunstige samtidig som de leverer den høye kvaliteten man forventer fra Leatherman. De har begge den nye fjærbelastede tangen, og de verktøyene som man bruker ofte er hensiktsmessig plassert på utsiden av håndtakene for enkel bruk.

Test produktene i butikken og bli overbevist!

Produktene fåes i landets ledende
sports- jernvare- og byggbutikker!

Wenaas Sport og Fritid AS
Autorisert importør og distributør i Norge
Besøksadresse: Tevlingveien 15, 1081 Oslo

Tlf: 22 57 50 50
Faks: 22 57 50 51
www.wsf.no

Offisersbladet

Nr. 4 juni 2013, 66. Årgang
Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:
Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no Internett: www.bfo.no

Offisersbladets tilsynskomiteé:
Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

Ansvarlig utgiver:
Eivind Røvde Solberg

Redaktør:
Einar Holst Clausen

Redaksjon og abonnementsavdeling:
Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

Annonseansvarlig:
2punkt as v/Karin Smedsrud
Mobil: 98 20 54 16
E-post: karin@2punkt.no

(Bekreftet opplag 2012: 10.500)

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

Utgivelsesplan 2013:		
Nummer	Matr.frist	Utgivelse
5	09.08	23.08
6	04.10	18.10
7	22.11	06.12

Grafisk produksjon:
Design: punkt&prikke... punktpricke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

Bilder:
Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvarets Mediesenter.

Forside:
Kåre Willoch under hans foredrag på lederkonferansen.
Foto: Morten Granhaug

Redaksjonen avsluttet:
6. juni 2013

Litt om mangt!

Juni-utgaven av Offisersbladet er siste utgave før sommerferien presser seg på. Det er nok mange av dere som har hatt det hektisk, for å få unna alle sakene og arbeidsoppgavene før ferien. Så er også tilfelle for redaktøren. I denne utgaven har jeg prøvd å få med meg det meste av det som har skjedd i mai måned, av forsvarsaktiviteter både i her hjemme og ute. Flere av artiklene har en klar ungdommelig profil, og det er jeg meget fornøyd med, i tillegg til andre artikler som beviser at Offisers-

bladet også følger med på, og informerer leserne om Norges og Forsvarets internasjonale engasjement.

Harald Sunde går av som Forsvarssjef, og debatten går høylytt om hvem som blir etterfølgeren. For første gang ble stillingen utlyst helt åpent, slik Danskene gjorde før oss. Flere ble imidlertid overrasket over utlysningsteksten, der det blant annet sto at noe slikt som «..departemental erfaring vil bli tillagt betydelig vekt...». Når vi ser på søkerlisten (som var overraskende liten), så er jo slike formuleringer ekskluderende for den best kvalifiserte søkeren, viseadmiral Bruun-Hanssen sjef FOH, men derimot til fordel for de kvinnelige søkerne. Og slikt fører til spekulasjoner. Det nærmer seg et Stortingsvalg, og mange tror nok at FD og Regjeringen ønsker seg en «stjerne i boka» ved å utnevne verdens første kvinnelige forsvarssjef.

I samme leia ligger også «Strandman-saken» noen år tilbake, der BFO-medlemmet brigader Strandman som den best kvalifiserte søkeren til stillingen som sjefsstillingen på Forsvarets Høgskole, tapte til fordel for kvinnelig søker langt ned på listen. Strandman kjørte kjønnsdiskriminerings-sak mot Staten/Forsvarsdepartementet, men fikk ikke medhold hos likestillingsnemd/ombud, og heller ikke i Tingretten. Saken ble anket, og i Borgarting lagmannsrett fikk Strandman i mai, en enstemmig og klinkende klar domsavgjørelse som sa at Staten/FD har kjønnsdiskriminert. Saken er enestående, og det er overraskende at ikke media har omtalt den mer enn det som har vært tilfelle. Men hva gjør FD/Regjeringen så? Jo de anker saken til Høyesterett! Det er som tidligere nevnt Stortingsvalg, og ved å anke, skyves saken ut til etter valget, og den ubehagelige dommen i Lagmannsretten slipper de å forholde seg til i valgkampen, og tilsynelatende i vurderingene om å få tilsatt en kvinnelig forsvarssjef. La oss håpe at Høyesterett avviser anken, og at embetsverket og politisk ledelse i Forsvaret nå forstår at ultraradikal kjønnskvotering ikke er veien å gå, for å oppnå en politisk gevinst. De aller fleste kvinner i Forsvaret ønsker nemlig en karriere basert på personlige egenskaper og egne kvalifikasjoner.

At statsministeren under medaljeparaden på Akershus festning, under tildelingen av Krigskors m/sverd, sier at dette er Regjerings høyeste utmerkelse, er direkte feil! Dette er nasjonens høyeste utmerkelse, og det avgjøres i Kongen i statsråd. Regjeringen er «saksbehandler», og det Hans Majestet Kongen som personlig overrekker medaljen.

Jeg kommer heller ikke utenom den mye omtalte Civita-rapporten, og tidligere sjef FFI, Nils Holmes klare tilbakemelding på operativ status i de forskjellige forsvarsgrenene. Det ble selvfølgelig ikke godt mottatt av hverken Forsvarsminister eller Forsvarssjef, og ble umiddelbart tilbakevist i alle medier. Men hva er sannheten? Vet den politiske og militære ledelse egentlig hva som er realiteten ute i avdelingene? Og hva blir silet av informasjon og status på vei oppover i systemet, for å dekke over mangel på ressurser både på materiell og personellsiden? Ingen avdelingssjefer ønsker i utgangspunktet å rapportere at de ikke er fullt ut operative med sin avdeling, i frykt for å bli stemplet som uduelig og illojal. Nils Holme er i sin beskrivelse av status i Forsvaret, som vanlig saklig. Ingen kan ta han på det. Og når fakta er ubehagelig, så kommer fornektelsen raskt. Noe av roten til problemet er materiell som lever på overtid, slik som F-16, Lynx-helikopteret, redningshelikopteret Sea King. Trange budsjetter er en annen utfordring, og ikke minst mangelen på personell/spesialister som for eksempel teknikere og maskinister, er en utfordring. Eller bemanning til tre av våre fem fregatter for den saks skyld.

Det er ingen tvil om at Forsvaret de senere år har fått mye nytt og moderne materiell. Men det hjelper ikke bestandig, når vi mangler personell for å utdanne soldatene til å bruke dette materiellet, til å vedlikeholde det, og ikke minst betjene det. Men det vi i alle fall ikke mangler, er et lojalt og dyktig offiserskorps, som gjør alt de kan for å få opprettholde operativ status, med det materiellet og de personell-ressursene de har tilgjengelig.

Da ble det ikke plass til kommentarer rundt hverken kostnadene for F-35 anskaffelsen, det gode veteranarbeidet, eller den vanvittige prispolitikken Posten/Bring har på utsendelse av blader.

God sommer alle sammen!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

Gleder blir større når de deles.

I år har vi gleden av å dele over 2 milliarder av overskuddet med kundene våre.

De beste øyeblikkene kan være de du deler med andre. I disse dager gleder vi oss over at kundene våre mottar et rekordstort kundeutbytte. Dette skjer når Gjensidigestiftelsen, vår største eier, gir sitt aksjeutbytte på over to milliarder kroner til Gjensidiges kunder.

For mer informasjon om tidenes største kundeutbytte ring 03100, se gjensidige.no/kundeutbytte eller kom innom et av våre kontorer.

Gjensidige

Redaktøren: Litt om mangt!	3
BFOs lederkonferanse 2013	6
Flott markering av veterandagen!	10
Verdig 8. mai-markering i Trondheim	11
Flott markering av veterandagen på Lødingen	12
Marinemesterskapet 2013	14
Norsk bidrag til Police Advisory Team i Afghanistan	16
Telemark bataljon 20 år!	18
Sjefen for F-35 programmet besøkte Norge	21
Litt av hvert	22
BFO leder:	26
Giv akt!	27
Hva skjer?	28
KAFO&BESO	36
Kjekt å ha!	37
Meget aktiv periode i BESO Landsstyre	38
Antiterrorøvelsen Gemini 2013!	40
Ettertraktede norgesambassadører!	44
Det norske F-35 kontoret i Washington DC	47
Alarmøvelse for I-styrke DERBY	48
Leserbrev	50
Luftmaktstrategi og filosofi	52
Tilbakeblikk	55
Cyber-gjørmetryner!	56
Filmanmeldelse: Olympus has fallen	60
UNIMISS	62
Norsk kapasitetsbygging i Montenegro	64
Internasjonale nyheter	58

Grenseløs lederkonfer

Godt plassert på Strømstad Spa & Resort i flotte omgivelser og med en profesjonell intro, åpnet leder BFO Eivind Røvde Solberg lederkonferansen 2013.

Første benk i salen med leder og nestleder som forbereder seg.

TEKST EINAR HOLST CLAUSEN FOTO: MORTEN GRANHAUG

Lederkonferanse er stedet der BFOs tillitsvalgte møtes for faglig oppdatering og tilbakemelding på det gode BFO-arbeidet ute blant medlemmer og potensielle medlemmer. Det er også stedet for påfyll av motivasjon og informasjon om BFOs fremtid. Og Eivind ønsket de over 100 BFO tillitsvalgte velkommen til årets lederkonferanse. Og for å sette stemningen, minnet han om at BFO har fått medhold i Stortinget i saken rundt endringsforslaget til Lov om personell, og at BFO har fått gjennomslag i kompetansemeldingen. Leder YS har uttalt at

«sjelden har en statsråd gått på et større tap». Dessuten har leder av Utenriks- og Forsvarskomiteen gratulert BFO for de konstruktive bidragene. Vi har gjennomslagskraft! Dette er et resultat av BFOs langsiktige strategiske satsning, sa leder BFO, til stor applaus i salen!

BFOs Hederspris 2013

Utdeling av BFOs Hederspris, er et fast punkt på alle lederkonferanser/kongresser. Årets Hederspris gikk i år til Patric Sundt, en BFO'er som i en årrekke har vært tillitsvalgt på alle nivåer i BFO. Begrunnelse: For å ha opptrådt, handlet og utvist et engasjement av en slik art at det er å betrakte som fremragende.

«Patrick Sundt har med sin «stå på vilje» og entusiasme, gjennom mange år som tillitsvalgt i BFO, bidratt til at organisasjonen i dag fremstår som seriøs og troverdig. Han er en kritiker som evner og tør å utfordre etablerte sannheter og som dermed utfordrer BFO på en god måte. Hans uredde fremtoning, hans rettferdighetssans og hans integritet har gjort han til en person det lyttes til både i og utenfor BFO»

Leder YS

Nyvalgt YS-leder Jorunn Berland var første bidragsyter fra talestolen. «YS i nåtid og fremtid», og «Betydningen av partipolitisk uavhengighet» var hovedtemaene i hennes tale. Og når hun åpnet

med å si at hun var stolt av å ha BFO som medlem av YS, så la hun lista på rett høyde helt fra start. Berland understreket YS sitt nitidige arbeid for sine medlemsorganisasjoner, og satsningen på ytterligere vekst og det å være enda mer synlig i det politiske landskap. «Vi skaper morgendagens arbeidsliv» sa Berland, og minnet om at dette er YS sin visjon. En kort spørsmålsrunde ble det også tid til.

BFOs Kommunikasjonsavdeling (KA)

Rune Rudberg er leder KA, og ga forsamlingen en innføring i BFOs kommunikasjonsstrategi og store satsning på alle kommunikasjonsplattformer nå og i fremtiden. Og

Lederkonferansen/Sekretariatsleder i BFO Arild Helgesen sørget for alt det administrative gikk knirkefritt.

Brigader Øvind Strandman en god BFOersnakket om FDs brudd på likestillingsloven.

Kåre Willoch er en levende politisk legende med sin kunnskap i behold.

er det noen som kan prate, informere og motivere, iblandet store mengder humor, så er det vår egen Rune Rudberg! BFOs tilstedeværende samarbeidspartnere Hertz, FP, Milrab, BAFO og CTC Bilpartner, ble også presentert. Lars Andreas Irgens dro gjennom BFOs forsikringer. Stikkord - incentiver, rundt BFOs markedsførings- og rekrutteringsarbeid, og kort fortalt BFOs fortrefelighet! Dagen ble rundet av med båttur til Koster med bespisning og allsang (ikke Internasjonalen).

Foredragene

Hovedtemaet denne dagen var profesjon, kompetanse og befalsordningen. Og på andre dagen i lederkonferansen startet vi

med et interessant foredrag av Kåre Willoch, en av våre samfunnsnestorer. Temaet var «Erfaringer for fremtiden». Vi fikk betraktninger rundt hva som skjedde før krigen, og i april dagene 1940. Var vi forberedt? Hva gjorde/gjorde IKKE vår regjering. Militær ledelse og offiserers initiativ som reddet det fra å gå verre enn det gikk. Hvilken forsvarspolitik ble ført i etterkrigstid. Er vi i ferd med å gjenta historien? «Politisk ledelse skjønte ikke hvor dårlig det sto til med Forsvaret. De påsto at alt var såre vel - de tok skammelig feil», sa Willoch. Tar politisk ledelse feil i dag også? (Red.anmrk). Dette var et foredrag i beste Kåre Willochstil, og han tok seg god tid å svare på spørsmål etterpå.

Personell-direktør i Forsvaret Tom Simonsen, foredro mer direkte om profesjon, kompetanse og befalsordning. Han åpnet med å si at han ikke alltid har vært enig med BFO, Dette var kanskje dagens «understatement». Simonsen understreket at samfunnet og da også Forsvaret er i endring. Han orienterte om HR-strategi og det faktum at Forsvaret i dag anses som en meget attraktiv arbeidsplass. Personelldirektørens orientering om befalsordningen skapte umiddelbar temperatur i salen. Denne har jo vært stridens kjerne i flere år. Avdelingsbefal/spesialistkorps ble da også heftig debattert i etterkant!

Motivasjons-kick!

Å holde et foredrag etter en debatt om personellforvaltning med påfølgende lunch, er alltid en stor utfordring. Men denne påstanden gjorde Mia Tørnblom til skamme. Mia er Sveriges og kanskje Nordens beste foredragsholder innen fagfeltet motivasjon og egenutvikling. Hun har skrevet 8 bøker om temaet, og reiser Norden rundt med sitt fyrverkeri av en forestilling. Og fyrverkeri ble det også i Strömstad! I løpet av en snau time, øste hun ut av sin kunnskap om selvfølelse, selvtillit, konflikthåndtering og egenmotivasjon. Mia sørget så absolutt for god trim av lattermuskulene, og fornyet energi hos de tillitsvalgte.

Mia Tømlom er et fyrverkeri av en foredragsholder Egenutvikling humor og alvor i skjønn forening.

Patrick Sundt mottok BFOs Hederspris.

Tur til Koster ble det også tid til på tirsdag kveld.

ATF og Prinsipp- og handlingsprogram

Siste-økten ble i sin helhet brukt til nestleder Jens Jahrens orientering og status i ATF-saken, og hvordan vi skal forvalte den. NOFs overraskende brudd på dagens siste ATF-forhandlingsdag og påfølgende desinformasjon, ble også debattert. Etter en lang ordutveksling kom BFOs program-utvalg med redegjørelse om sitt oppfølgingsarbeid med BFOs prinsipp- og handlingsprogram 2011-2014, og hva det inneholder. Oppfordringen ble

gitt de tilstedeværende om å melde interesse for å delta med innspill i utvalgets arbeid med prinsipp- og handlingsprogram 2014-2017, som skal godkjenne av BFOs Kongress 2014.

Er der for medlemmene

Med fokus på BFO som organisasjon, ble konferansens siste dag satt av til beretningen fra to gode BFO'ere og «sannhetsvitner» på hva BFO står for og hvilken støttespiller BFO er når man trenger det. Brigader Strandman og oberst Gjerald har begge lang

fartstid med tillitsverv i BFO. Strandman fortalte om sin pågående rettsak i likestillings-saken, og Gjerald om BFOs soliditet og de tillitsvalgte bankende BFO-hjerteter, inklusive hans eget! Våre HTVenene orienterte om sitt arbeid, og da også støtten de føler å ha fra BFO. BESO slapp til med en personlig beretning om hvordan det er å bli rekruttert inn i BESO, hvordan de jobber, og hvordan de påvirker oppover i systemet. Det ble også tid til en oppdatering på BFOs «Klar til strid» kampanje, og

planene om videreutvikling, som støttes av det profesjonelle firmaet Wittussen & Jensen.

Tilbakemeldingene etter denne lederkonferansen var utelukkende positive. Temaene har i hovedsak dreid seg om BFO og kun BFO. Gjennomføring og innhold har vært interessant, spennende, konstruktivt og ikke minst uformelt., med akkurat passe mengder humor og underholdning på kveldene og i pauser.

Breviksvæien 40,
5042 Bergen
tlf 53 69 78 78
kontakt@milrab.no

milrab.no
GEARS YOU THERE

Sjekk vår
nettbutikk
bfo.milrab.no

Forsvarets
Fleecejakke
Endelig i svart
BFO: 699,-

-30%

Camelbak
ThermoBak 3.0 liter
Slitesterk og komfortabel.
Perfekt for aktivt bruk.
BFO: 649,-

-30%

Adidas GSG 9.7
BFO: 1399,-

MILRAB Deltabag
Skogskamufasje
70L
BFO: 499,- -29%

Suunto Core All
Black Military
Watch
BFO: 1799,-

-40%

Oakley Radarlock
Path
BFO: 1699,-

-26%

Gerber Bear Grylls
Ultimate Knife
BFO: 699,-

NYHET: Navnestriper, patch og uniformseffekter

Vi leverer uniformsmateriell
av høy kvalitet.

- Rask levering
- Enkel bestilling
- Lav pris

Våre navnestriper trenger
ikke å klippes til og er
ferdig sortert!

Kontakt meg for tilbud!

Christer Halvorsen
christer@milrab.no
tlf: 45 47 43 01

Flott markering av veterandagen!

Den 8. mai ble en hel dag med velfortjent oppmerksomhet på veteranene i Forsvaret. Tradisjonen tro, var det meget godt oppmøte på Akershus Festning, der H M Kong Harald, Forsvarsministeren og Forsvarssjefen overrakte utmerkelser, ordener og medaljer til flere soldater.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Let strålende vær med svært mange oppmøte på en vanlig onsdag og arbeidsdag, fikk Forsvarets veteraner fortjent hederlig omtale i så vel Statsministerens, som NATOs generalsekretær F. Rasmussen sine taler. NATOs generalsekretær hadde for øvrig også besøkt Bodø Hovedflystasjon og Forsvarets Operative Hovedkvarter i Bodø.

På denne spesielle dagen var selvfølgelig H M Kong Harald til stede. Majesteten startet med å legge ned krans på nasjonalmonumentet, og deretter delte han ut krigskorset med sverd til løytnant Lars Kristian Lauritzen og løytnant Kristian Bergh Stang. 16 andre medaljemottakere mottok også henholdsvis St. Olavsmedaljen med ekegren,

Krigskorset, Forsvarets innsatsmedalje med rosett og Forsvarets innsatsmedalje. VIP-teltet var fylt opp, og teltet med krigsveteraner, familiemedlemmer og øvrige, var stapp fullt. Krigsveteran løytnant Thomas Nysted, som selv ble dødelig såret i Afghanistan, holdt en fremragende tale på vegne av alle soldater/veteraner.

Forsvaret hadde også stilt ut kjøretøy og annet materiell, for å vise allsidigheten i sin virksomhet, og personellet fortalte villig vekk om kapasiteter og annet, til de som hadde spørsmål. Flere av de gamle veteranene la turen innom, for å snakke med den yngre garde, og for å slå av en prat med dagens tjenestegjørende. Og som vanlig kunne veteranene møte opp i bakgården til veteransenteret, der NVIO grilllet pølser og serverte wienerbrød,

kaffe og mineralvann. Fullt hus også her.

I Ridehuset hadde veteraninspektøren invitert til et seminar under navnet «Det tause gullet», der næringslivsledere, som tidligere har tjenestegjort i Forsvaret, og de erfaringer de har tatt med seg inn i sitt sivile yrke. Seminaret ble åpnet av Statsminister Jens Stoltenberg, og ledet av den svært så profesjonelle programlederen fra NRK, Anne Lindmo, som med saklighet og humor ledet de fremmøtte gjennom programmet med både foredrag og «talk-show»-pregede samtaler med foredragsholderne.

De tidligere avdelingssjefene i Forsvaret, samt en kvinnelig stormingeniør/grenader, gjorde et solid og meget godt inntrykk

fra scenen. Administrerende direktør i rekrutteringsbyrået Mercuri Urval, la for eksempel i sitt foredrag, vekt på at vi må få det «tause gullet» til å skinne, samt å spille søkerne gode. Han er selv tidligere luftkrigsskoleutdannet, med over 10 år bak seg i Luftforsvaret, før han gikk over i det sivile. Det var flere næringslivsledere til stede i salen, i tillegg til personell fra Forsvarets øverste politiske og militære ledelse. De på forsvarets side ble vel nesten litt nervøse, når det ble snakket så mye om all den kompetansen offiserer i dag besitter, og hvor attraktive de er for næringslivet. De så vel for seg en fremtidig kompetanseflukt kanskje? «Det tause gullet» var en ubetinget suksess.

Verdig 8. mai-markering i Trondheim

TEKST & FOTO: MORTEN GRANHAUG

Markeringen av 8. mai i Trondheim har tatt seg opp vesentlig i løpet av de siste årene. Dette har en direkte sammenheng med den ikke helt ukjente oberst Ola-Asbjørn Fauske, som har vært sjef på Luftkrigsskolen i snart fire år. Som høyeste sjef i Trondheim har han virkelig tatt tak, og satt Forsvaret på dagsordenen igjen.

Frigjørings- og veterandagen startet på best mulig vis, med blå himmel og strålende sol. Det offisielle programmet startet med Trøndelag FN-veteranforening, tale for dagen ved orlogskaptein Geir Småvik, og bekransning av Krigsseilermonumentet. Tradisjonen tro fremførte Luftforsvarets musikkorps Ut mot havet, samt 1. og 7. vers av Fedrelands-salmen.

Neste del av dagen fant sted på Kristiansten festning, med velkomsttale av oberst Fauske, hovedtale av generalmajor (p) Lars Myraune, dikt for dagen ved ungdomsskoleelever fra Blussevoll skole. Under denne delen av markeringen legges det også ned både krans og blomster på retterstedet.

Luftkrigsskoleprest Morten Kilde ledet deretter militærgudstjenesten i Vår Frue Kirke, før statssekretær Robin Martin Kåss holdt tale og la ned krans på gravminnet for frihetskampens ofre på Domkirkegården.

Alt i alt ble dette en flott dag, takket være god hjelp fra værgudene, kadettene ved Luftkrigsskolen, Luftforsvarets musikkorps, og sjef Luftkrigsskolen, som har fått alt dette til å virke sammen.

Flott markering av veterandagen på Lødingen

TEKST OG FOTO: GUNNAR LIE EIDE

Lødingen har veteraner fra 2. verdenskrig, Tysklandsbrigaden, Bosnia, Libanon, Midtøsten, Sudan, Afghanistan og mange flere misjoner. Det er andre gangen Lødingen arrangerer veterandag kombinert med frigjøringsdagen. Denne gangen startet det hele med en flott gudstjeneste i samarbeide mellom sogneprest Gøran Bremnes og bataljonsprest Fredrik Øverland. Her var det innslag fra både korps og kor som satte en flott og verdig stemning på dagen. Etter gudstjenesten var det nedlegging av krans og blomster på minnesmerker for deretter å kjøre med Militærhistoriske kjøretøyers forening sine flotte og pyntede veteranbiler gjennom Lødingen til Rådhuset. På rådhuset holdt ordfører Anita Marthinussen en fin mottakelse og det ble servert både god mat og spennende historier. Kapteinløytnant og veteran Simen Orningård fra KJK kom og holdt et spennende foredrag på hvordan det er å være veteran/soldat i Afghanistan. BFO var tilstede og støttet arrangementet med stand og blomster.

Hvordan står det egentlig til med huset ditt?

Med Super husforsikring får du en av Norges grundigste boligsjekker inkludert i forsikringen.

If Boligsjekk vil avdekke hvilke tiltak som bør iverksettes for at boligen skal bli sikret mot mulige vannlekkasjer, sopp, råteskader, brann og tyveri. Dette vil gjøre hjemmet ditt tryggere og gi deg større økonomisk forutsigbarhet. If Boligsjekk utføres av en uavhengig ekspert som sjekker huset ditt grundig. 120 punkter alt i alt. Sjekken er kun ment for å hjelpe deg, og prisen på forsikringen endres ikke på grunn av boligsjekken. Ikke vilkårene heller.

If Boligsjekk utføres av Anticimex.

Ønsker du å vite mer, ring Forsvarets Personellservice
på telefon 21 07 57 10 eller if@fp-service.no

FP

Forsvarets Personellservice

Rolig, vi hjelper deg.

9044_01house_NO

Gratulasjoner til Marinen!

Det 54. Marinemesterskapet i rekken er gjennomført med brask og bram i Tromsø! I fire dager har Marinen møttes til kappestrid i Tromsø. Totalt 14 konkurranser har vært gjennomført før og under mesterskapet.

Stridsbåt 90 og Kystkorvett i Tromsø havn.

Flaggkommandør Stensønes og ordfører i Tromsø Jens Johan Hjort.

Fotball med tøffe taklinger.

Når Polarsirkelen krysses på vei til Marinemesterskapet blir førstereisende døpt av Neptun.

TEKST & FOTO: VIGGO HOLM BFO

BFO har vært så heldige å få fulgt mesterskapet fra innsiden. Vi har vært med på pressekonferanse, funksjonærmøter og aktiviteter. Ja, sågar deltatt på tautrekking! Marinemesterskapet har nok en gang vært en suksess! Været har vært fantastisk, stemningen meget god, og kappestriden i god "fair play" ånd. I løpet av mesterskapet har BFO vært synlig tilstede på alle arenaer. Vi har også hatt møte med våre tillitsvalgte, der de fikk

hilse på vår nestleder, Jens Jahren. Vi fikk mange gode tilbakemeldinger og "oppdrag" som vi skal ta tak i. At BFO har sagt opp Informasjons- og Samarbeidsavtalen med Sjøforsvaret for reforhandling, var naturlig nok et viktig tema.

Vinneren av mesterskapet ble i år Taktisk Båtskvadron (TBS)! I ren utklassingsstil surfet de gjennom, og vant 9 av 14 konkurranser. De var kun få poeng bak mesterskapsrekorden. Dette er spesielt imponerende siden TBS er en relativ liten

avdeling. De mest prestisjefylte konkurransene er Fotball og Tautrekking. En spennende fotballfansen ble avgjort på straffekonk, der Marinens Logistikkvåpen (MARLOG) til slutt trakk det lengste strået. Tautrekkingen ble vunnet av TBS etter to spennende finaleomganger. Med en imponerende avslutning ble Minevåpenet slått og TBS kunne juble for nok en seier!

Publikumsprisen ble i år vunnet av MTB-våpenet. Prisen blir gitt til den avdelingen som

skaper best stemning på stadion, i byen og ellers under mesterskapet. Våpenet gjorde en god jobb med utledninger, flagg og signalhorn – Gratulerer!

BFO vil gratulere TBS med seieren i årets mesterskap! Vi gratulerer også Marinen med et fantastisk mesterskap! Gjengen i kulissene har gjort en formidabel jobb, og BFO satt pris på å bli tatt så godt imot. Vi ser frem til neste års mesterskap. Kanskje i Trondheim?

BFO er tydelig til stede og det blir lagt merke til.

BFO er alltid på plass.

Triumferende fakter etter nok en seier i tautrekking.

BFOs OTV i Vest John Strømseng møter medlemmer der medlemmet er.

Alt av krefter tas ut i tautrekkingskonkurransen.

Norsk bidrag til Police i Afghanistan

Police Advisory Team 1 (PAT 1) har siden januar 2013 jobbet med å rådgi Afghan Uniformed Police (AUP) i Mazar E Sharif (MeS).

Tekst & Foto: Police Advisory Team

Avdelingen ledes av oberstløytnant Lars Lervik og er sammensatt av personell fra Telemark Bataljon, Etterretningsbataljonen, Militærpolititropp HRS, Sanitetskompani HRS og FAES. PAT 1 inngår som en del av Nordic Baltic Transition Support Unit (NB TSU), tidligere PRT MeS, og er under svensk ledelse av oberst Peder Ohlsson. Oppdraget til PAT 1 er en naturlig utvikling i oppbyggingen av de Afghanske sikkerhetsstyrkenes kapasiteter

og evne til selvstendig å sørge for den afghanske befolkningens sikkerhet. Fokuset skiftes mer over fra Afghan National Army (ANA) til AUP.

PAT 1 har siden januar gjennomført daglige rådgivningsoppdrag inne i byen på forskjellige politistasjoner, og jobbet opp imot nøkkelspillere på AUP sitt provinshovedkvarter. Politiet holder etter afghansk standard et godt nivå, noe de viste under den persiske nyttårsfeiringen Nawruz i mars. Her planla og gjennomførte de en større sikkerhetsoperasjon, med flere hundre tusen

besøkende på en meget god måte.

Sikkerhetssituasjonen i MeS er etter Afghanske normer stabil, og trusselen mot PAT 1 er definert til å være lav. På samme tid er MeS en storby med ca. 400 000 innbyggere med mye trafikk som gjør operasjonsmiljøet uoversiktlig og til dels kaotisk. Operasjoner i bymiljø gir en rekke taktiske og tekniske utfordringer, men med god trening i forkant og tilpasning underveis, har PAT 1 tilpasset måten de operer på med miljøet de operer i.

Selve rådgivningsoperasjonene er tidkrevende, og det forutsettes

at man har god kulturforståelse, god innsikt i Afghanske sikkerhetsstyrker generelt, og AUP spesielt. Dette for å være i stand til å forstå miljøet AUP jobber i til daglig. I tillegg er det avgjørende at PAT er i stand til å bygge gode relasjoner med de Afghanske samarbeidspartnerne. PAT 1 har så langt løst sitt oppdrag på en profesjonell måte og har også bidratt aktivt i utviklingen av NB TSU, og ikke minst lagt forutsetningene for at NOR PAT 2 kan overta stafettspinnen på en god måte til sommeren.

Mazar E Sharif sentrum.

Advisory Team

Urbant operasjonsmiljø med utfordringer.

Trenning i sok av personell.

AUP og PAT force protection.

Grenader TMBN og to AUP soldater utenfor politistasjon.

TMBN patch.

Solnedoppgang - marmalfjellene i bakgrunnen.

TELEMARK BATALJON

Telemark bata 20 år!

Telemark bataljon er den yngste manøver-bataljonen i Norge, den ble opprettet på Heistadmoen utenfor Kongsberg i 1993 og besto av yrkesbefal, vervede soldater og soldater til førstegangstjeneste.

Ljon

Loppstarten besto materiellparken av Sisu, Bv 206, Scania lastevogner og feltvogn. I denne konfigurasjonen var Telemark bataljon deployert til Bosnia og Kosovo. I 2001 ble Telemark bataljon flyttet til Rena i Østerdalen, hvor den fortsatt er lokalisert. Samtidig som bataljonen ble flyttet, ble den helprofesjonalisert, og besto nå av yrkesoffiserer, grenaderer og fra 2005 også avdelingsbefal. Samtidig med omstruktureringen ble også materiellparken endret. Telemark bataljon består i dag av en stridsvogns-eskadron 1. Oppsatt med Leopard 2 A4 no2. Kavaleri-eskadron 2. Oppsatt med Cv9030 n, ltk s/v og multi kjøretøy. Mekanisert infanteri- kompani 3 og 4 som er oppsatt med cv9030 n. Stab og stridstren-eskadron 5 er oppsatt med M113, Leopard 1 bpv, Scania lastevogner og ltk s/v.

I de 11 årene bataljonen har eksistert på Rena har bataljonen vært omstrukturert flere ganger, kapasiteter har vært lagt til og trukket fra, organisatorisk har bataljonen ligget under Fist- H, Hsty, og nå Brigade Nord. Siden 2001 har TmBn vært deployert en mengde ganger i ulike konfigurasjoner og antall soldater. TmBn har vært i Kosovo, Irak og Afghanistan.

Så var altså tiden inne for å feire jubelanten, det skjedde 24- 25. mai og på programmet sto det foredrag med tilbakeblikk på starten for TmBn, holdt av Oberst (R) Bergheim. Deretter holdt tidligere sjef TmBn Generalmajor Robert Mood foredrag om den første store deployeringen til KFOR 1. Nåværende sjef Oblt Lars Lervik holdt en orientering om de ti årene med operasjoner i Afghanistan, og til slutt Informerte Nk bataljon, major Atle Molde om status i dag, og veien videre for Telemark bataljon. En minne-markering for våre falne kamerater sto også på dagsorden og krans ble lagt ned ved minnebautaen.

Det har vært stor endring i materiellet de siste 20 år, noe de tilreisende fikk sett på materiell displayet som var satt opp. TmBn valgte å kjøre kappestrid mellom eskadronene denne dagen, noe hadde stor underholdningsverdi for de tilreisende. Mekanisert kompani 3 stakk til slutt av med seieren foran de andre eskadronene.

Da kvelden kom var det duket for grillning i garasjen, konsert med Valenturets, og hygge med godt å drikke til, og praten gikk livlig blant nye og gamle veteraner og kollegaer. Alt i alt en minneverdig og flott markering for en sprek 20 åring.

MEK 3 vant for andre året på rad i kappestriden.

Oppstillingsplassen med mye av materiellet utstilt.

Fra kransnedleggelse og seremoni ved bautaen over de falne Generalmajor Mood i midten flankert av major Molde og oblt Lervik.

Lagskonkurranse med flytting av tømmerstokker

Sjefen for F-35 programmet besøkte Norge

Generaløyntnant Chris Bogdan svarer pressen etter beste evne. Dragnes og Bentzrøed fra Aftenposten tok mesteparten av den tilmålte tiden.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Det har vært turbulent lenge i så vel media, som internt i Forsvaret rundt F-35 anskaffelsen. Forsvarsministeren forsvarer «angrepene» etter beste evne, og bedyrer at anskaffelsen ikke blir tre ganger dyrere enn det som ble fremlagt når avgjørelsen falt, og at det ikke vil bli forsinkelser på levering av våre nye kampfly.

Nå er det slik at prisen faktisk nærmer seg tre ganger forespeilet beløp, og F-35 prosjektet er om lag fem år forsinket i forhold til planene. Lockheed Martin har fått store utfordringer, når de skal konstruere og produsere tre versjoner av samme flytype. En standard «Air Force utgave», en «vertikal take-off utgave» til US Marine Corps, og egen utgave til US Navy med sine hangarskip (denne utgaven har bl.a. større vingeflater). Dessuten sliter de voldsomt med «software» programmene til F-35.

Mye av dette gikk generaløyntnant Chris Bogdan langt i å innrømme, i sin orientering i Oslo Militære Samfund 15. mai, invitert av Norges Forsvarsforening. Chris Bogdan er sjef for F-35 programmet, og var på offisielt besøk i Norge for samtaler med Forsvarsdepartementet og Utenriks- og Forsvarskomiteen. Bogdan er tydeligvis på rund-reise som en «trestjerners valium-pille», for å berolige F-35 partnerlandene hva angår pris, leveringsdyktighet og kvalitet. I sin orientering i OMS, fortalte han da også om den svært avanserte våpenplattformen F-35 faktisk er, men også om de utfordringene de har hatt frem til nå. Utviklingskostnadene har i følge Bogdan blitt betydelig høyere enn planlagt, og de har slitt med deler som ikke har holdt god nok standard. Men vi har tross alt fløyet 40.000 test-turer sa han.

Generaløyntnanten kunne fortelle at produksjonen nå er i

Generalsekretæren i Norges Forsvarsforening, Christian Bugge Hjorth ønsker Chris Bogdan velkommen i OMS.

rute, og at de regner med full produksjon fra 2015. Innen den tid mener han at software utfordringene skal være løst. Han var imidlertid litt mer bekymret for det han kalte «fortibility», det vil si de fremtidige driftskostnadene til F-35, hva det koster å ha dette kampflyet i drift. En bekymring som langt på vei bekrefter kritikernes påstander om at driftskostnadene for F-35, vil bli opp mot 50 % høyere enn på F-16. Kostnader som vil få betydelige følger for et presset

budsjett i Luftforsvaret, og ikke minst for Forsvaret som helhet.

Generaløyntnant Bogdan ga de fremmøtte i OMS, tross alt et meget solid inntrykk. Han tør å være ærlig med tanke på tidligere problemer og utfordringer i fremtiden. Han er tillitvekkende og man tror han på det han sier.

RHEINMETALL MAN MILITARY VEHICLES

Rheinmetall MAN Military Vehicles (RMMV) leverer 14 tunge, pansrede bergingsbiler til det danske forsvaret.

En HTRV-bil (Heavy Tactical Recovery Vehicle) veier rundt 36 tonn og er basert på det utprøvede RMMV SX45 8x8-chassiset, som kombinerer ekstrem stabilitet, sikkerhet og komfort med enestående manøvrerbarhet, både på veien og i svært ulendt terreng. Integreert bergingspåbygg fra Miller gjør at RMMV HTRV kan berge tunge, havarerte kjøretøy på opptil 40 tonn eller containere på opptil 17 tonn – raskt og trygt, selv under de mest ekstreme forhold. RMMV HTRV er et komplement til utstyret som brukes av væpnede styrker i dag. Mange av de pansrede, taktiske kjøretøyene og transportkjøretøyene som brukes i operasjoner, har blitt tyngre. Det krever stor bergingskapasitet.

Ballistisk beskyttelse og minebeskyttelse på nivå 3/3 beskytter mannskapet mot håndsktevåpen og improviserte sprengladninger. Bergingspåbygget på RMMV HTRV er produsert av det amerikanske selskapet Miller Industries Towing Equipment Inc. i Ooltewah i Tennessee. Miller er verdens ledende produsent av bergingsbiler. RMMV HTRV er utstyrt med en kraftig sving- og løftekran med en løftekapasitet på 75 tonn, to Rotzler HZ090-vinsjer som styres individuelt, og én Rotzler TR200-hovedbergingsvinsj med trekkraft på 30 tonn. Den har også diverse operasjonsspesifikt utstyr. Miller-bergingspåbygget skal monteres hos MAN Truck & Bus i Danmark og utgjør et 100 prosent gjenkjøp.

Leveransen begynner i første kvartal av 2014 og er planlagt slutført i andre kvartal av 2015.

OPERATION OCEAN SHIELD

Fregatten Fridtjof Nansen reiste den 15. mai, som mange vet på oppdrag til det indiske hav, og Operation Ocean Shield. Og ikke lenge etterpå, under en handover-sermoni i Souda Bay på Kreta 30.mai, overtok Flaggkommandør Henning Amundsen kommandoen fra sin tyske forgjenger og ble første nordmann med tittelen COM SNMG1 (Commander Standing NATO Maritime Group 1). Marinen og Sjøforsvarets offiserer er meget aktuelle både nasjonalt og internasjonalt om dagen!

Foto: Forsvarets Mediesenter

Flaggkommandør Henning Amundsen.

TRAVLE DAGER PÅ AMBASSADEN I WASHINGTON!

Kontreadmiral Trond Grytting er forsvarsattaché i Washington, og således Norges, FD's og Forsvarssjefens forlengede arm opp imot Amerikanske militære myndigheter. Sammen med sin stab i den norske ambassaden, opplever de stadig travlere dager. For antall besøkende delegasjoner, antall representasjonsoppdrag øker. Samtidig som koordinering rundt eksempelvis F-35 kjøpet og norske bedrifters interesse for å levere sine produkter til det nye kampflyet tiltar.

Men det tar Grytting smilende og tilsynelatende med knusende ro. Sammen med sine tre oberster (kommandør)/assisterende attacheer, for henholdsvis Hær, Sjø og Luft, ble Offisersbladet tatt imot. Rundstykker, kaffe og hyggelig prat ble det, men denne gangen var det Gardesjefen med stab, som var de viktigste gjestene. HM Kongens Garde med sin musikk- og drillkontingent var nemlig invitert til Washington for å gjennomføre oppvisninger på skoler og på US Marine Corps «Twilight Tattoo». Uken før var de i Virginia og optrådte også der på skoler og på Tattoo. All koordinering, tilrettelegging og oppfølging sto Gryttings stab for, i samarbeid med HMKG. Og tro meg, det er ingen liten jobb, når rundt 100 gardister og 20 befal skal forlegges, bespises, transporteres og følges opp døgnet rundt. En jobb Gryttings stab utførte på en utmerket måte.

Og når Grytting og hans kone i tillegg inviterer en engere krets fra Gardesledelsen og Offisersbladet til en meget hyggelig og god norsk lunch hjemme i sin representasjonsbolig før vår hjemreise, så bekrefter det at forsvarsattachéen også er en god vert.

Einar Holst Clausen

Kontreadmiralen tar imot Gardesjefen på trappen til sitt hjem, og forteller om sin hund, som for tiden er laget av metall.

Grytting med sine assisterende attacheer (Hær, Sjø Luft), Gardesjefen, Sjef Vakt & Parade og dirigenten. Redaktøren er som vanlig bak kameraet.

NY BARNEBOK MED MILITÆRT TILSNITT!

Morsom bok til dere der ute som har barn i alderen opp til 15 år. Forfatteren Janne Aasebø Johnsen har en mann som jobber i Forsvaret, og en datter som går på Luftforsvarets befalsskole, så hun vet hva hun snakker om i boken. For «Operasjon Jentebursdag» handler om Hjalmar og Birger på 11 år. Hjalmar bor sammen med faren sin som er major i Forsvaret.

Vi får aldri vite pappaens navn for Hjalmar kaller han bare Major. Birger bor sammen med moren sin, en veldig bekymret, men pedagogisk lærer. Hjalmar og Majoren kommer flyttende til byen. Hjalmar og Birger blir venner, men Hjalmar oppdager fort at Birger ikke har kyssa noen ennå. Hjalmar er selvfølgelig rystet over dette, han har jo kysset siden barnehagen. Hjalmar iverksetter en militær operasjonsplan for at Birger skal få seg et kyss. Stedet hvor planen skal gjennomføres er på jentebursdag. Dette er i grove trekk innholdet, som er lett og morsomt skrevet. God sengelesning for de minste! Løp og kjøp, leseglade småbarnsforeldre!

Boken er gitt ut på Cappelen Damm, og finnes hos de aller fleste bokhandlere.

Einar Holst Clausen

HELSEBERAPPORT LAGT FREM

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen fikk under en pressekonferanse på Akershus festning mandag 6. mai, overlevert en grundig helseundersøkelse på soldatenes helse.

Fokus var på krefttilfeller etter tjeneste i Kosovo, og selvmordstilfeller etter tjeneste i Afghanistan. Generalmajor Steiniger, sjef Forsvarets Sanitet, og Forsvarsministeren var fornøyd med konklusjonen i rapporten. Det er ikke noe som tyder på at hverken krefttilfeller eller selvmordstilfeller er høyere blant soldatene enn i befolkningen for øvrig. Rapporten er basert på informasjon fra alle offentlige helseregistre.

Statsråden sa i sin innledning at denne årlige helseberapporten /som for øvrig skal ha spesielt fokus på Libanon-veteranene neste år) er et godt verktøy for bedre oppfølging av veteranene. Hun ga ros til Forsvaret (og kanskje også Regjeringen) for den oppfølgingen veteranene nå får før-under-etter tjeneste i internasjonale operasjoner, og understreket at de fleste veteraner i dag klarer seg helt utmerket. Hun sa også at Forsvaret med slike rapporter tar ansvar og viser åpenhet. Sjefen for Forsvarets Veterantjeneste, generalmajor Robert Mood bekreftet overfor Offisersbladet at han også er meget fornøyd med konklusjonen i rapporten.

Einar Holst Clausen

Forsvarsministeren var tydelig fornøyd med rapporten. Til høyre sjef Forsvarets Sanitet generalmajor Steiniger.

17. MAI!

Forsvaret fikk meget god dekning på den direkte sendte 17. mai-sendingen til NRK. Foruten dekning fra flere festninger som skjøt salut, så kom det et fint innslag fra Bodø og Nyholms Skanse i innseilingen til Bodø havn. Der sørget Kommandanten, pensjonert oberst Ole Henrik Iversen og hans veteranavdeling for salutten, og det passet slik at Hurtigruten passerte samtidig. Flott vær og god stemning, der også våre veterankorps opprettholder tradisjonene.

Einar Holst Clausen

Pensjonert oberst Ole Henrik Iversen Kommandant Nyholms Skanse.

Veteranavdeling fyrer av ladninger fra Nyholms Skanse i Bodø!

330 SKVADRON BODØ

På NRK under direktesendingen fra 17. mai feiringer over hele landet, fikk jeg se et artig innslag fra 330 skvadron på Bodø Hovedflystasjon. Sjefen for 330 sine redningshelikoptre i Bodø, major Per Johan Ødegård, ble intervjuet utenfor et Sea King helikopter, og man hørte musikk i bakgrunnen. Da døren ble skjøvet til side, satt det et lite musikkorps inne i Sea King'en! Major Ødegård kunne fortelle at de som en gest til øy-befolkningen, flyr korpset ut til øyene, slik at de også kan få litt 17. mai-stemming. Så foruten diverse redningsoppdrag, sprer 330 også glede på vår nasjonaldag. Flott reklame for Luftforsvaret, redningstjenesten og Forsvaret.

Einar Holst Clausen

SIKKERT VÅRTEGN!

HMKGs vaktparader gjennom Oslo gater og opp til Slottet, er et sikkert vårtegn.

Litt ekstra stas på vaktavløsningen blir det, til stor glede for alle, og spesielt for turistene.

Einar Holst Clausen

FRED OG FARE

På Font Forlag i Universitetsgaten i Oslo, møtte jeg Ståle Yttrehus NRK Trøndelag og intops-veteranen Asbjørn Grande. Ståle har nemlig skrevet bok om Grande, som for øvrig til sammen har vært ute i internasjonale FN- og NATO-operasjoner i over 8 år! Boka er lettlest og bærer preg av at Ståle Yttrehus har god kjennskap til i alle fall tjenesten i Libanon. Kanskje ikke så rart, for Ståle var der i flere tidlige kontingenter. Boka er historien til Asbjørn Grande. En offiser, en spesialist som er lojal og tjenestevillig. Det var og er ikke mange som kan ta lederjobber innen hundetjenesten, og derfor ble Grande brukt ofte. Han har fått med seg Libanon, Kososvo, Bosnia og Afghanistan, og han har opplevd og sett det meste. Kanskje litt for mye av lemlestelse og elendighet.

Jeg møtte en blid og oppegående offiser i Oslo, men det ligger mye bak en fasade. I dag sliter Asbjørn Grande med søvnløshet og manglende evne til å glede seg over hverdagen. Noe så enkelt som å steke og spise en stor biff er umulig. Et blodig biffstykke fremkaller minner om lemlestelse og likfunn. Bokskrivningen startet Yttrehus med i 2009. Det tok såpass lang tid, for alt måtte gjøres på fritid og i helger. Reaserch og alle samtalenene med Asbjørn tok mye tid kunne Yttrehus fortelle. Boka heter "Fred og fare". Her får dere rene ord for penga, som det heter. Finnes i alle bokhandlere, og den anbefales! Asbjørn Grande til venstre på bildet.

Einar Holst Clausen

DE FØRSTE 13 MILLIARDENE TIL F-35

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen hadde pressekonferanse på Flysamlingen Gardermoen den 26. april, der hun orienterte om de 13 milliardene til F-35 anskaffelsen som Stortinget skal godkjenne. Dette er fase 1 av bevilgningene, om ser bort ifra partnerlandskostnadene frem til nå, og kostnadene til de fire F-35 flyene som skal stå i USA for opplæring. 13 milliarder er summen for de første 6 F-35 som skal til Norge, samt for simulatorer og annet materiell til F-35. Hun orienterte også om Kongsbergs involvering i prosjektet med sin JSM, og NAMMO som er inne med sin ammunisjon.

Einar Holst Clausen

Forsvarsministeren i Flysamlingen på Gardermoen, foran full størrelse av F-35. Vi ser også bakparten av Kongsbergs JSM som også sto utstilt.

Når kvalitet og service teller

NFF
NORSK FLYTTEFORBUND

NFF grunnlagt 1963

NFF Norsk Flytteforbund

A-B Flyttebyrå

Bjørghaug, 7750 Namdalseid
Tel 74279115
Faks 74279116
post@ab-flyttebyra.no
www.ab-flyttebyra.no

Kongstein Transport AS

Thranesgt 2, 3187 Horten
Tel 33041128
Faks 33043324
post@kongstein.no
www.kongstein.no

H K Solberg AS Transport

Boks 4033, 4689 Kristiansand
Tel 38044111
Faks 38044315
post@hk-solberg.no
www.hk-solberg.no

H. Konglevoll Transport AS

Jordalsvegen 42,
5105 Eidsvåg i Bergen
Tel 55259800
Faks 55259898
post@hkonglevoll.no
www.hkonglevoll.no

Kristiania Visergutkontor AS

Verkseier Furulundsv 21, 0668 Oslo
Tel 22151555
Faks 22151563
visergut@kvk.no
www.kvk.no

Svenn's Transport AS

Bodøterminalen, 8001 Bodø
Tel 75578980
Faks 75578981
info@svenn.no
www.svenn.no

Hasselberg Transport AS

Håndverkervn 8, 9018 Tromsø
Tel 77633333
Faks 77635558
firmapost@hasselberg.no
www.hasselberg.no

Kaarvands Transport

Brøttemv. 147, 7072 Heimdal
Tel 72889500
Faks 72889501
o-kaarv@online.no

Vinjes Transport AS

Østre Rosten 98 B, 7075 Tiller
Tel 72900900
Faks 72900939
flytting@vinjes.no
www.vinjes.no

Håkull AS

Stokkamyrveien 22, 4313 Sandnes
Tel 51636060
Faks 5163 6050
flytting@haakull.no
www.haakull.no

Rekdal Transport AS

Brevika Industriv. 41, 6018 Ålesund
Tel 70117900
Faks 70117901
post@rekdal-transport.no
www.rekdaltransport.no

Adams Express

Filipstadveien 2, 0250 Oslo
Tel 23011450
Faks 23011451
oslo@adamsexpress.no
www.adamsexpress.no

Skullerud Flyttebyrå AS

Hannestadvn 7, 1617 Fredrikstad
Tel 69392000
Faks 69397340
Firmapost@skflytte.no
www.skflytte.no

FLYTTING ER EN TILLITSSAK
- SE ETTER NFF LOGOEN

NFF Norsk Flytteforbund
– Når kvalitet og service teller

www.flytteforbund.no

Befalets Fellesorganisasjon

Du forsvarer landet - vi forsvarer deg. Ett yrke - én organisasjon.

Mange ord og uttrykk beskriver våre ambisjoner og målsetninger. Mest konkret er dette uttrykt i prinsipp og handlingsprogram. Der fastsettes målene og forventningene vi har til oss selv. Disse er det viktig å tydeliggjøre for hele BFO. Det har vi nå fått anledning til ifm årets Lederkonferanse avholdt i Strømstad i gode rammer og i et sterkt fellesskap. Det å samle 100 tillitsvalgte å diskutere tema av felles interesse er en stor vitamininnsprøying for meg og resten av BFO. At vi i fellesskap stadfester BFOs medlemsfokus som et sant demokrati og bekrefter våre medlemmer som våre oppdragsgivere gir oss de beste forutsetninger for fremtiden.

Styrken i en slik forsamling ligger selvsagt i mangfoldet, alle representerer sine interesser og medlemmer i BFOs 50 lokalforeninger. Dette i kombinasjon med 20 engasjerte hovedtillitsvalgte, et alltid like inspirert og oppløftende sekretariat gjør Lederkonferansen til oppskriften på suksess. Konferansen stadfester BFO som den toneangivende organisasjon for befall i Forsvarssektoren. Videre bekreftet årets konferanse at vi overalt besitter enkeltmennesker som med sin vilje og glød tar medansvar for Forsvarets utvikling og medlemmenes tarv. Dette er jo hva tillitsvalgte gjør, og ikke alltid med nok ros og kreditt. Dette var det i år ekstra gledelig at Forsvarets personaldirektør Tom Simonsen fikk ta del i og gjennom sin orientering og tilgjengelighet for BFOs tillitsvalgte bidro til å løfte årets program. Interne krefter i samspill med eksterne bidrag har gjort lederkonferansen til årets høydepunkt i BFO. Alt fra befalelevens beskrivelse av arbeidet i BESO, via unge og ærekjære lokalforeningsledere som tross ung alder står rakrygget opp i store og krevende omstillinger i luftforsvaret og andre deler av Forsvaret.

Programmet toppet seg med et innsiktsfullt og spennende foredrag av nestoren Kåre Willoch som ga oss et historisk tilbakeblikk på forsvarsutviklingen i Norge som har bragt oss både sikkerhetspolitisk spillerom i 1905 og som demonstrerte i 1940 sin utilstrekkelighet som avskrekkende middel. Willoch spør BFOs tillitsvalgte det retoriske spørsmål: er vi i ferd med å gjenta historien?

Som dere skjønner er BFO en vital og sterk organisasjon som er opptatt av et stort spenn av problemstillinger. Alt fra begrepet «nasjonalt terskelforsvar» til de nære problemstillingene, hvordan driver vi best informasjonsutveksling og hvordan ivaretar vi våre medlemmer best. Det er spennet i oppgavene i kombinasjon med kontakt med medlemmer og gode kollegersom får en tillitsvalgt til å snurre.

Årets lederkonferanse har samenvirket i tid med feiringen av 1 måneders jubileum for ATF med den retorikk andre har lansert om avtalens innhold er det gledelig å få bekreftet av BFO at man i stort er fornøyd med avtalen. De beskyldningene vi har vært utsatt for har det ikke vært grunnlag for. Vi var kloke og underskrev og nå gir avtalen penger i lomma. Jeg har aldri vært i tvil om at det var riktig å undeskrive avtalen med Forsvarssjefen. Han står ved sitt ord! Derfor er det ekstra gledelig at også tvisteløsningen Forsvaret nå har vært tvunget inn i gir Forsvaret og ATF medhold. Det er også helt sentralt at nemnda ikke sanksjonerer utdigheter og tendensiøse utspill uten rot i virkeligheten. Endelig skal vi få anledning til å virkelig ta fatt på forvaltning og utvikling av en avtale til alle medlemmers beste, nå uten utidig innholdsløs retorikk som bare har vært egnet til å så splid og forsure arbeidsmiljøet.

Denne saken, Lederkonferanse, BFOs gjennomslag i arbeidet med kompetansemeldingen og Stortingets avvisning av Regjeringens forslag til uhensiktsmessige endringer i Lov om Personell i Forsvaret, gjør 2013 til et meget godt BFO -år så langt. Nå står sommeren for døren og tankene skal få næring andre steder fra enn jobb for de fleste av oss. Det unner jeg dere alle sammen og ønsker dere en riktig god sommer og ser frem til et videre fruktbart medlemskap i BFO for oss alle. En særskilt hilsen til de som tjenestegjør på nasjonens vegne i alle deler av verden, husk: du forsvarer landet - vi forsvarer deg. BFO vil stå hos deg!

*Eivind Røvde Solberg
Leder BFO*

**Ett yrke
– én organisasjon!**

Uverdige spill om ATF!

Det har blitt hevdet i enkelte sammenheng at BFO har lagt seg flat for Forsvaret i forhandlingene om den nye arbeidstidsavtalen. Dette er ganske provoserende, og kan ikke komme fra noen som har inngående kjennskap til prosessen rundt tilblivelsen av denne avtalen, eller kan det være slik at det finnes noen som har interesse av å dekke til egne tabber ved å baksnakke andre?

Kanskje det rett og slett er slik at ryktene er satt ut for å kamuflere det faktum at man selv ikke våget å ta ansvar for en ny avtale. Samtlige militære organisasjoner jobbet godt sammen fram til siste forhandlingsdag. Så skjedde det noe!

Siste forhandlingsdag hadde BFO og NOF fått gjennomslag for flere krav; på ett felt sågar bedre enn det kravet var. Ganske overraskende valgte LO-forbundene å la være å skrive under avtalen. Det kunne nesten virke som om NOF og NTL/Forsvaret hadde fått bundet sitt mandat; at noen hadde gitt ordre om at denne avtalen ikke skal signeres. Dette er selvsagt ikke en påstand, bare en observasjon.

Det er lett å være enig i at enkelte elementer i avtalen kunne vært bedre. Husk dog at man i forhandlinger mellom likeverdige parter aldri får innfridd alt man krever. Det er alltid noe som kunne vært bedre: det ligger i kortene at man må kompromisse for å oppnå enighet.

Men det er da det blir så underlig – NOFs forhandlere er ikke uerfarne, og ikke er de udyktige, men den snuoperasjonen fra å være passe godt fornøyd med resultatet, som man som oftest er, til å rope at BFO legger seg flat for arbeidsgiver er oppsiktsvekkende.

Slik BFO oppfattet det på forhandlingenes siste dag brøt NTL/Forsvaret på at det var alt for dårlig vern i avtalen, mens NOF mente at det var for lite penger i den. Dette er argumenter som står i motsetning til hverandre i og med at avtalen er skrudd sammen på en måte som gjør at økonomien blir dårligere hvis vernet blir bedre og visa versa. LO - forbundenes prosess-skriv til nemden har vært artig, og til tider merkelig, lesing, spesielt når man argumenterer rundt nye momenter i forhold til bruddgrunnlaget.

Så til "propagandaspillet" som har vært å bivåne i tiden etter bruddet. Sett fra sidelinjen er det ikke vanskelig å karakterisere den LO – styrte kampanjen som ufin og uverdige. En hel masse løgner har blitt spredd om den nye avtalen for å kunne framsnakke sin egen fortrefelighet. Det har blitt gitt lovnader om dette og hint, og man har brukt masse tid og energi på å sable ned den avtalen man selv ikke våger å ta ansvar for.

Det verste er imidlertid at man også har brukt tid og energi på å mobbe BFO-tillitsvalgte for det valget som BFOs forhandlere tok. Uverdige!! NOF har sågar krevet at den nye avtalen ikke skal iverksettes. Jeg skjønner ikke at man tør! Dersom det hadde vært mulig å få til en utsettelse ville det i så fall betydd at tusenvis befal og sivile i Forsvaret ville tapt penger på øvelser, seiling og vakt. Jeg fatter ikke hva man ønsker å oppnå!

I tredivet år har vi vært underlagt en Kongelig Resolusjon om unntak fra arbeidsmiljøloven. Nå har vi fått lov å styre dette selv gjennom unntaksavtalen, samtidig som den nye arbeidstidsavtalen har blitt betydelig forbedret på en lang rekke områder. BFO har selvfølgelig ikke ansvar for at NOF med viten og vilje går ut og feilinformerer våre og sine medlemmer. Det er imidlertid nødvendig å si fra om at det framsettes påstander om den nye avtalen som er direkte feil; ja sågar løgnaktige. Hvorfor holder da NOF på som de gjør? Denne skribenten tror det er et veldig enkelt svar på dette spørsmålet. I ettertid kan enhver liten kritikk av den nye avtalen møtes med følgende svar:

"Ikke kritiser oss, vi ville ikke ha denne avtalen, vi ble dømt inn i den!"

På den måten kan man toe sine hender og fraskrive seg alt ansvar. En velkjent metode i forhandlingsverdenen, men ikke fullt så rakrygget. Den nye avtalen ble iverksatt fra og med 1. mai, uavhengig av framdriften i tvisteprosessen. BFO har allerede startet arbeidet med å finne forbedringsmuligheter i avtalen, forbedringsforsøkene vil foregå i hele avtalens virkeperiode.

Jimmy Bjerkansmo

***Du forsvarer landet
– vi forsvarer deg!***

OMSTILLINGSBREV NR 4/2013

Det lakker og lir mot sommerferie og en velfortjent pust i bakken, for alle de som bidrar til et forsvar i utvikling. Siden siste omstillingsbrev har vi behandlet en R&T, vi er for det meste ferdig med fastlønnsavtalen, vi har blitt informert om status i pågående saker, IA-referansegruppe med bedriftsbesøk og vi har startet samtalen i meklingen i FD - etter at de fleste organisasjonene gikk til brudd på Forsvarets firkantorganisasjon.

R&T nr 4 til FSJ VP

Virkemidler ved omorganisering

15.mai drøftet partene sentralt nye bestemmelser for bruk av virkemidler ved omorganisering i Forsvaret (2013-2014). Dette er i hovedsak en samling av to dokumenter til ett dokument. Det er ingen materielle endringer i de nye bestemmelsene. De nye bestemmelsene vil tre i kraft 15.juni og gjelder frem til 31.desember 2014. De nye bestemmelsene erstatter nedenforstående bestemmelser:

Bestemmelser for bruk av statlige virkemidler i Forsvarets militære organisasjon (FMO) – utgitt 31. august 2006.

Bestemmelser for bruk av særskilte virkemidler ved omstillingen i Forsvaret for perioden 2013-2016.

Strategisk plan for Forsvarets velferdstjeneste 2013-2017

OK Stig Bjarte Pedersen (til venstre) og leder FBVT Oblt Grete Moe Evensen (i bakgrunnen) foredrar om Strategisk plan for velferdstjenesten.

Møtet fortsatte med informasjon om strategisk plan for Forsvarets velferdstjeneste, som ble iverksatt med virkning pr 1.mai 2013..

Forsvarets velferdstjeneste skal bidra til ivaretagelse av de menneskelige ressursene i Forsvaret. Strategisk plan for Forsvarets velferdstjeneste er Forsvarssjefens langsiktige plan for tjenestefeltet, og et viktig dokument i Forsvarets personellpolitikk. Velferdsplanen gir målsetninger for det fritidsfaglige, kulturfaglige og sosialfaglige arbeidet i Forsvaret, og omfatter både vernepliktige mannskaper og ansatte med deres familier. Velferdsplanen er bygd opp rundt velferdstjenestens fire verdier; Tillit, trygghet, tilhørighet og trivsel.

Dette er verdier som står sentralt for velferdstjenesten.

Planen har åtte mål, som skal underbygge nettopp disse verdiene. Implementering av strategien vil bli gitt som oppdrag i Forsvarssjefens virksomhetsplan (FSJ VP). Forsvaret skal være en virksomhet som ivaretar trygghet som verdi, arbeider med inkluderende prosesser som skaper tilhørighet, samt iverksetter tiltak som underbygger tillit gjennom ærlighet og gjensidig toleranse mellom menneskene i organisasjonen. Trivsel er en avgjørende faktor for å skape entusiasmen som gjør at personellet er motivert til å ta tak i egen utvikling og læring, som igjen bidrar til Forsvarets målsettinger.

Forsvarets personellpolitikk

Forsvarets personellpolitikk ble iverksatt 1september 1998 og er ikke endret siden.

Dagens personellpolitikk er beskrevet i Forsvarets Personellhåndbok del A. Denne ble sist drøftet i 1998 og siden har vi endret Forsvarets innretning både en og to ganger. Arbeidsgiver innfører ny HR-strategi, sender ut dokumenter som henviser til Forsvarets personellpolitikk uten at denne endres, så også den strategiske planen for Forsvarets velferdstjeneste. BFO etterlyste igjen sentrale drøftinger av Forsvarets personellpolitikk. Dette er et krav som BFO har fremmet gjentatte ganger, men det synes som om arbeidsgiver er

vaksinert mot å følge Hovedavtalen i Staten. Dette må snart gi noen konsekvenser for Forsvarets øverste ledelse.

OU-referansegruppe

Oblt Kjetil Wee Pettersen (til venstre) leder Forsvarets OU-referansegruppe. Oblt Torgeir Aas rapporterer om Luftforsvarets omstilling.

Organisasjonsutviklings- (OU) referansegruppemøte hadde et forsinket møte 27.mai. Referansegruppen skal bidra til at partene sentralt blir informert om pågående og kommende omstillinger. Takhøyden er stor og leder for referansegruppen Oblt Kjetil Wee Pettersen følger opp de merknader og anmodninger gruppens medlemmer har. Nedenfor er en kort framstilling av de sakene som ble behandlet.

Etableringen av SOF som DIF

Vi fikk en orientering om SOF og hva som har skjedd den siste tiden. Stortinget vil behandle etableringen nå i sommer og det er ventet at organisasjonen etableres pr 1.januar 2014. Det betyr at vi kommer i tidsnød mht etableringen om vi skal følge normale prosedyrer. FST/O har nedsatt en arbeidsgruppe som skal forberede etableringen av SOF som DIF. Gitt at lover og regler er fulgt, samt at Stortinget vedtar etableringen er BFO innstilt på en behandling som sikrer en best mulig etablering og involvering av de tillitsvalgte.

HR-prosjektet og VPV

P2813 utsettes ytterligere en måned for implementering. Prosjektet har underkjent modultesten som danner grunnlaget for to andre omfattende tester. Prosjektet skal ha honnør for at de er nøye nå, slik at vi ikke får

overraskelser når verktøyet leveres. Det som etter BFO er et vel så stort problem er manglende oppbemanning av et prosjekt som tidvis er beskrevet som virksomhetskritisk. Forsvarsstaben ville ikke avgi sine 6 årsverk og ytterligere 8 årsverk står vakante. Pt vil VPV ha økonomi til å besette 277 årsverk neste år, mens behovet er 291. Dette fører til en merbelastning på personellet, i tillegg har man for få AV mht sivile tilsetninger og kontaktsenteret. BFO vil påstå at vi vil oppleve noe nær en systemkollaps med utgangspunkt i rollefordeling gitt at VPV skal behandle samme antall saker som i dag, uten den foreskrevne bemanningsøkningen.

Status Luftforsvaret

Luftforsvaret har et budsjettmessig etterslep fra 2012 som enda ikke er avklart. For å bote på noe av konsekvensene har GIL sendt ut en rettelse og tillegg til egen virksomhetsplan hvor han kutter ut en del oppdrag for å redusere kostnadene. GIL/FST jobber opp mot Forsvarsdepartementet i en lengre horisont enn 2017. En utfordring er årsverksbanen, da man vil måtte lønne flere årsverk enn det Luftforsvaret strengt tatt har økonomi til. Faktum er at luftforsvaret har et økonomisk etterslep på ca 120 mill kr fra 2020 og i tillegg en faktisk underbudsjettering på nærmere 150 mill, totalt ca 270 mill kr. (BFOs kommentar). En annen utfordring er EBA, enda uklart hvor GIL og hans stab skal lokaliseres i Bodø. Lokal koordineringsmyndighet må avklares mellom GIL og HV. Forsvarssjefens anbefaling om videreføring av vedlikehold og QRA på Bodø ligger fortsatt i Forsvarsdepartementet. Vi håper dette blir avklart før sommeren.

Bekymring om utviklingen i Hæren

BFO har mottatt en bekymringsmelding fra noen av våre tillitsvalgte i Hæren. Bekymringen er et tankekors og man kan saktens spørre seg om vi er på rett kurs.

Hærens omstillingsordre og beslutningsnotat for stabs-, logistikk og støtteorganisering i Hæren, ga oppdrag til Hærens BRAer om omstilling og kutt av 98 årsverk, herav 8 årsverk som avgis til VPV (HR-huset). Kuttene skal danne grunnlaget for styrkingen av Panserbataljonssystemet (HRS Nord). Med få unntak innebærer dette at Hæren veksler inn 90-befalsstillinger på sjt-oblt-nivå til grenaderstillinger. Grenaderer har i dag en svært kort kontraktstid med Forsvaret, hovedsakelig fordi man mangler intensiver til å motivere for lengre tjenestegjøring. En annen utfordring er at man ikke har tilstrekkelig kvarter for personellet på Setermoen.

Dersom ikke Hæren kjøpt får et nytt stort oppdrag i utlandet, vil dette skape betydelige utfordringer med å rekruttere grenaderer. Et annet spørsmål er om det er en riktig prioritering å kvitte seg med befal, som faktisk innehar en betydelig kompetanse, til fordel for grenaderer med kort omløpstid – her bør noen tenke en gang til!

HTVO i FLO Helge Gulaker har en finger med i det meste.

Tilbakemelding fra HTV FLO

FLO har nå over tid vridd sine omorganiseringsprosesser fra store, tunge OU prosesser til å gjennomføre «mindre» endringer i organisasjonen. Disse «mindre» endringene har allikevel hatt en påvirkning for et visst antall av BFO sine medlemmer. I tillegg er det en del gjennomgripende endringer i Forsvaret, som i nærmeste tid vil ha en betydning for de ansatte i FLO. BFO vil her nevne som eksempler Luftforsvarets omstilling, HR prosjektet, LOS prosjektet mv. Her er en liten oversikt over «mindre» endringer som er gjennomført i FLO:

- Flytting av ammo avdeling fra FLO/F/FAØ/Horten til FLO/Vedlikehold/Horten
- Endring av FLO/Vedlikehold/Mar og opprettelse av to nye BRA'er på nivå 4, henholdsvis Horten og Ramsund. Løsningen ble tvisteløst etter meglings, der resultatet til slutt ble akseptabelt for alle parter.

- Opprettelse av flere nye midlertidige stillinger for å styrke investeringsvevnen innen flere av FLO sine kapasiteter.
- Det er fortsatt et gjennomgående trekk at det finnes utfordringer med å få tak i militær kompetanse. Det er fremdeles en argumentasjonsrekke fra arbeidsgiver at man endrer stillinger fra militær til sivil med begrunnelse at man får ikke tak i ønsket militær kompetanse.
- Det er minst to nye OU prosesser på trappene, med behandling på i disse dager. Nivå tre har i FLO/Forsyning gjennomført drøftinger med litt større omfang på struktur og andre org endringer. Disse vil etter sigende bli behandlet på nivå 2 mellom arbeidstakerorganisasjonene og DIF FLO til høsten.
- I FLO Stab er det uttalt et ønske om at man ønsker å se på gradssammensetningen i Staben. Begge disse punktene vil BFO komme nærmere tilbake til i senere omstillingsbrev.
- HTV BFO FLO innser dessverre at arbeidet med en etterlengtet oppdatering av lokale lønnspolitikken i FLO ser ut til å ha stoppet litt opp. Det er helt nødvendig å få en ny avtale på plass, som forhåpentligvis regulerer på en bedre måte de lønnsamtaler som skal være gjennomført innen ett år etter tilsetning. Denne prosessen styres i dag av en viss grad av tilfeldigheter og med forskjellige utgangspunkt i de forskjellige kapasiteter.

Forsvaret som IA-bedrift

Onsdag 29.mai var det nytt møte i Forsvarets IA-referansegruppe. På agendaen var:

- Bedriftsbesøk Bring/Posten, herunder elektronisk verktøy som støtte i oppfølgingsarbeidet, system og suksesskriterier for godt HMS-arbeid
- Gjennomgang av Forsvarets database for aktuelle tiltak for sykemeldte
- Hvordan følge opp de langtidssykmeldte?

Dagen var innholdsrik, med god innledning fra NAV arbeidslivssenteret hvordan skal vi møte og følge opp arbeidstagerne som ikke følger opp sin del av oppfølgingsarbeidet. Vi gikk også gjennom grunnlaget for Forsvarets database for aktuelle tiltak for sykemeldte, utarbeidet av FST/HMS-prosessen ved Nils Petter Hauge. Referansegruppen skal nøye gå gjennom utkastet, og selv om det ikke er 100 % er anbefalingen å legge det ut til bruk i slutten av juni. Vi

hadde også en diskusjon om hvordan man skal følge opp de langtidssykmeldte. Her var konklusjonen at Forsvaret gjør hva de kan for å ta vare på de som blir sykemeldt, men det er kompetanseshull hvor vi antar ovenstående verktøy vil bli til stor nytte.

HMS direktør i Posten Norge Johan Swärd ga en god orientering om Postens vemeorganisasjon og organisering av HMS-arbeidet.

Besøket på Bring/Posten var spennende. Omtrent like stor virksomhet som Forsvaret, litt større sykefravær. Ett veldig enkelt elektronisk oppfølgingsverktøy for sykemeldte, som bidro til å få ned sykefraværet. Det mest overraskende var at Bring/Posten har kun et sentralt arbeidsmiljøutvalg, de andre enhetene i Bring/Posten har en kombinasjon av Hovedavtale og arbeidsmiljømøter. Her er det nok organisering, ledelsesfilosofi og det faktum at HMS var fundamentet i konsernsjefens tilnærming med å få ned sykefraværet.

Rådgiver Nils Petter Hauge har stor tro på at et systematisk HMS-arbeid nytter.

Intervju med Forsvarets sentrale IA-kontakt

Forsvarets sentrale IA-kontakt er Nils Petter Hauge, som har sin arbeidsplass i FST/HMS-prosessen i Oslo. Han er målrettet og jobber kontinuerlig for at Forsvaret skal bli en enda bedre IA-bedrift. Han leder også Forsvarets sentrale IA-referansegruppe og bruker denne gruppen til å sjekke ut forskjellige initiativ, kvalitetssikre arbeidet og som fora for utveksling av erfaringer. Jeg tok en prat med Nils Petter etter referansegruppemøte 29.mai.

Er vi gode nok på dette med inkluderende arbeidsliv i Forsvaret?

Forsvaret arbeider kontinuerlig for å bli stadig bedre innen IA-arbeidet. På tross av en samlet sett lav syke-

fraværstatistikk, er der flere utfordringer Forsvaret må og skal løse. Disse målene kan bare nås gjennom et nært og godt forhold mellom arbeidstakerne og deres tillitsvalgte, verneombudene, BHT og arbeidsgiver. Derfor er det etablert flere samarbeidsfora som fremmer kommunikasjon mellom partene.

Hvilke utfordringer har vi som virksomhet ift til det å forbedre arbeidet?

Et utfordrende oppdrag medfører også at Forsvaret har særskilte utfordringer innen IA-arbeidet. Forsvaret preges av relativt stor utskifting av personell; mange reiser årlig ut i oppdrag, avdelingsbefal og kontraktsbefal slutter jevnlig og vi har mange midlertidige disponeringer. Det er derfor en utfordring å ha ledere med nok og relevant kunnskap. Utfordrende oppdrag både hjemme og ute, medfører også en del skader (og i verste fall dødsfall), som Forsvaret må håndtere både enkeltvis og kolleger imellom. I tillegg har vi mange pendlere og mye fravær fra familien, noe som påvirker trivselen. På tross av dette kommer Forsvaret relativt godt ut på de fleste parametre i medarbeiderundersøkelsen. Dette skal både de ansatte og arbeidsgiver ha æren for.

Hvilke initiativ er på gang for å bedre oppfølging av de sykmeldte?

Det mest kritiske nå, er å få på plass et elektronisk oppfølgingsystem for sykmeldte arbeidstakere. Flere ledere møter denne utfordringen så sjelden at uten et elektronisk verktøy, som kan veilede dem i oppfølgingsløpet, er sjansen stor for at noe vil glippe - på tross av stor velvilje fra alle involverte. Som del av dette arbeidet må det også etableres flere gode rapporter som i sum gir arbeidsgiver og AMU, et bedre grunnlag for å iverksette mer målrettede tiltak. Det bør etableres tidsfrister for dette arbeidet. Kvaliteten på sykefraværstatistikken blir bedre, men er ennå ikke 100 %. Dette er også virksomhetskritisk og må løses snarest.

Kan du si litt om NAV og hvordan samarbeidet her fungerer?

I utgangspunktet har Forsvaret et svært godt samarbeid med de lokale NAV-kontor/NAV arbeidslivssentrene. Men Forsvaret opplever, som mange andre virksomheter, at det er vanskelig å orientere seg i jungelen av muligheter for de sykmeldte. Flere av disse NAV-tiltakene er også styrt av

økonomi (hvor mye penger det enkelte fylke har sett av til tiltaket), noe som medfører en del usikkerhet rundt de reelle mulighetene til å bli fulgt opp av tiltaket etter intensjonen (eksempelvis Tidsubestemt lønnskudd). Forsvaret arbeider med å etablere en database som skal gjøre det mer oversiktlig for arbeidsgiver å følge opp de langtidssykemeldte. Denne gruppen representerer den største utfordringen både for arbeidsgiver og organisasjonene. Derfor er det avgjørende at vi blir stadig bedre til å løse de sakene der dette er mulig så tidlig og adekvat som mulig.

BFOs kommentar om sykefravær

Forsvaret kommer ikke så galt ut mht sykefravær om vi sammenlikner oss med andre store virksomheter, men vi har fortsatt mye å gå på før vi skal si oss fornøyd. Vi mener alle avdelingene bør intensivere arbeidet med oppfølging av sykemeldte, herunder legge forholdene til rette for å få langtids-sykemeldte raskere tilbake på jobb. Forsvaret har et potensiale til å få ned sykefraværet ytterligere og klarer vi i fellesskap å få ned sykefraværet med 1 % utgjør dette flere titalls millioner i reduserte kostnader. Millioner som kan brukes til å redusere den generelle belastningen og skape et enda bedre arbeidsmiljø.

Prinsipper for frikjøpte tillitsvalgte

Siste møte om frikjøp av fastlønte tillitsvalgte ble gjennomført fredag 31.mai. Partene har hatt utallige møter, særsmøter, sonderingsmøter helt til topps i Forsvaret. Nå er partene en enige om nye prinsipper for hvordan organisasjonene skal benytte til sammen 28.5 årsverk. I hovedsak legges beskrivelsen i Hovedavtalens paragraf 33 og 34 til grunn, herunder nevnes:

- Fastlønte tillitsvalgte (FTV) brukes til oppgaver som ville gitt permisjon etter § 33.1 og 2, samt § 34
- FTV skal ikke benyttes til arbeid ved forbunds/fagforeningskontor eller annet fagforeningsarbeid som ikke gir rett til tjenestefri etter ovenstående paragrafer.
- FTV skal benyttes på de partsnivåer som er etablert i tilpasningsavtalens § 9. Omstillingen i Luftforsvaret skal vektlegges. FTV skal normalt ikke brukes på ATV-nivå.
- Lønn for den stillingsandel som FTV bestemmes av HA § 36
- Dersom en delvis frikjøpt FTV har behov for mer tjenestefri, reguleres dette av HA § 33.1 og 2, samt 34. Ytterligere tjenestefri, må kunne dokumenteres/sannsynliggjøres
- FTV etter HA § 33.3 skal fortsatt være knyttet til lokal arbeidsgiver mht tidsregistrering, fravær, ferie

mv. FTV som benyttes sentralt forvaltes av VPV.

- Arbeidstaker som overtar tillitsverv i den organisasjon de er medlem av, eller i den hovedsammenslutningen som organisasjonen er tilsluttet, gis permisjon etter HA § 35 og har følgende organisasjon som arbeidsgiver. Det er ikke anledning til å være delvis ansatt i organisasjonen og den virksomheten man kommer fra.
- Ordningen evalueres innen utgangen av november 2014.
- Dagens ordning med FRITV/OMTV, inklusive hjemler og fordeling gjelder frem til 31. desember 2013.
- Ordningen gjøres gjeldende fra 1.januar 2014 og frem til 31. desember 2015.

BFO mente rammen skulle være 29 ÅV og ikke 28.5 årsverk som arbeidsgiver tok utgangspunkt i, av disse fikk BFO 8.5 årsverk. Partene er enige om å kontrollere utgangspunktet, som var referatet fra 2010. BFO mente dagens ordning burde fortsatt frem til 1.august 2014 for å gi dagens FRITV/OMTV og organisasjonene mulighet til å tilpasse seg den nye innretningen på en tilfredsstillende måte. Organisasjonene ønsket en 3-årig ordning, men arbeidsgiver ønsket at den skulle ha samme virkningstid som Hovedavtalen. Det er synd at

arbeidsgiver fant å måtte bruke styringsretten på fordeling av hjemler, overgangsregelen mellom gammel og ny ordning og virkningstidspunktet for ordningen.

Mekler brigader Jens Thorsen ledet det første avklaringsmøte i FD, med støtte av Morten Larsen og Victoria Furuhovde

Meklingen i FD har startet

Etter at flertallet av organisasjonene gikk til brudd på Forsvarets firkantorganisasjon og de konsekvenser som følger av det, startet Forsvarsdepartementet opp de innledne samtalene med partene for å sondere mulighetene for en minnelig løsning. Det er Brigader Jens Thorsen som er meklingsmann, med støtte av Morten Larsen og Victoria A Furuhovde. Når vi får en tilbakemelding vet vi ikke, mer info i neste omstillingsbrev.

Vi i forhandlingsutvalget, ønsker alle våre lesere en riktig fin sommer!

ragnar.dahl@bfo.no

BFOS GODE FORSIKRINGER!

Som BFO medlem har du tilgang til 70% av forsikringsmarkedet i Norge med rabatterte priser! Alle våre forsikringer er frivillige, og man kan selv velge og vrake i våre tilbud utfra egne behov!

BFO pakken er en spesialsydd uslåelig pakke som inneholder 7 unike elementer! Utbetaling på ulykkesdekning gir nesten 2 millioner kroner mer enn hos våre konkurrenter vi kan sammenligne oss med! Denne pakken er også vesentlig rimeligere enn hos andre!

Bruun-Hansen, vår neste forsvarssjef?

UAKSEPTABEL ADFERD FRA NOF

Flere av BFOs medlemmer og tillitsvalgte har de siste dagene rapportert om høyst uverdige adferd fra tillitsvalgte på flere nivå i Norges Offisersforbund.

I åpne fora blir våre medlemmer omtalt som svikere og lignende karakteristikk fra heltidstillitsvalgte i Norges Offisersforbund (NOF). Når NOF-tillitsvalgte i militær uniform med offisers grad går til angrep på representanter blant annet fra vårt befalselev-landsstyre, har dette gått altfor langt!

Årsaken til NOFs vrede skal være at BFO på sentralt nivå har signert avtale med Forsvaret om ny ATF

- Dette er en høyst uverdige oppførsel som selvfølgelig vil få etterspill, det er å håpe at NOF sin ledelse ikke er kjent med at slike prosesser er pågående i egen organisasjon. Dette vil jo hemme samarbeidet mellom organisasjonene i Forsvaret, og på sikt ramme NOF selv, fremholder Rudberg

Når BFO i forrige uke var land og strand rundt for å informere alle Forsvarets ansatte om blant annet ATF, var det god stemning og positiv respons fra alle. Det har ikke på ett sted blitt tatt til orde for at BFO mener noe om hvorfor Norges Offisersforbund etter sitt landsstyremøte bestemte seg for ikke å signere ATFen. Vi har tvert imot fremsnakk samarbeidet frem til siste del av forhandlingene. BFO frykter nå at det fra enkelte NOF-tillitsvalgte blir brukt mye ressurser på å snakke avtalen dårligere enn hva den er, i et forsøk på å forklare medlemmene hvorfor de ikke har signert en avtale som i helhet er langt bedre enn hva ATMen har vært i 30 år.

RETTELSE!

Offisersbladet har fått strekk for en feil i artiklene fra øvelse REIN 1 og øvelsen til Panserbataljonen i Rena øvingsfelt.

Der skrev jeg at både soldater og kjøretøy brukte Normans system for detektering og kontroll. Dette er selvfølgelig helt feil.

Det er SAAB som leverer disse utmerkede systemene, og herved er dette beklaget, og feilen rettet opp.

Einar Holst Clausen/RED

Ett yrke – én organisasjon!

BFO FIKK INNFRIDD SINE KRAV!

BFO har sett seg lei på at stillinger i NATOs «Peacetime Establishment»-struktur blir lyst ut uten at de er drøftet. Dette gjelder spesielt forhold rundt lønnsfastsettning.

Under et tidligere gjennomført tariffmøte, hvor blant annet stillinger i PE-strukturen ble lagt frem for godkjenning, nektet BFO å godta det fremlagte forslaget da vi ikke på noe tidspunkt hadde vært deltagende i prosessen rundt fastsettelse av stillingens lønn.

BFOs krav var at det enten må etableres ett DIF-nivå hvor stillingene kan drøftes og behandles på normal måte, eller så må vi på øverste nivå gå gjennom stillingene punkt for punkt. Stillingene Forsvaret skal besette i PE-strukturen er svært viktige for Norge, da dette på mange måter er vårt ansikt utad i de forskjellige NATO-kommandoer og staber. BFO aksepterer ikke at disse stillingene blir lyst ut uten at stillingene som et minimum har gjennomgått samme grundige behandling som andre stillinger som skal besettes i Forsvaret.

Drøfting ble gjennomført, og resulterte i fullt gjennomslag for BFO, der de aller fleste stillingene er løftet ett til to lønnstrinn

Even Mølmshaug
Forhandlingsleder BFO

GJENNOMSLAG FOR BFOs SYN!

Den midlertidige innstillingen til kompetansemeldingen, og innstillingen om endringer i Forsvarspersonelloven viser at BFOs langvarige og grundige arbeid opp mot utenriks- og forsvarskomiteen har båret frukter. «Dette er saker BFO har jobbet lenge med, og det er meget gladelig at vi har fått gjennomslag på sentrale områder», sier BFOs nestleder Jens Jahren.

Forsvarsdepartementet ønsket blant annet å presisere reglene om disponeringsplikten for yrkesbefal og avdelingsbefal for å klargjøre at disponering fra stilling av personell kan skje i situasjoner hvor dette åpenbart er påkrevet av helsemessige, sikkerhetsmessige eller andre årsaker. I praksis ville dette betydd at offiserer kunne bli frabeordret sin stilling uten saklig begrunnelse. I stedet foreslår komiteen at angjeldende punkt i loven skal lyde:

Yrkesbefal og avdelingsbefal plikter å la seg disponere til stilling i Norge og i utlandet i samsvar med Forsvarets behov. Disponering fra stilling kan skje når dette åpenbart er påkrevet av helsemessige-, sikkerhetsmessige- eller særskilte grunner. Disponering fra stilling av slike særskilte grunner kan ikke skje hvor grunnlaget for disponeringen faller inn under tjenestemannsloven §§ 15 og 16 eller lov 20. mai 1988 nr. 32 om militær disiplinærmyndighet § 1.

For at det ikke skal være noen misforståelser forbundet med begrepet «særskilte grunner understreker komiteen at dette er ment som en snever «sikkerhetsventil» for de tilfeller hvor situasjonen gjør det nødvendig å foreta disponering fra stilling av hensyn til forsvarssektorens behov. «Sikkerhetsventilen» kan normalt kun benyttes hvor det inntreffer kvalifikasjonsmangler under disponering. Komiteen understreker at bestemmelsen ikke gir adgang til disponering fra stilling grunnet arbeidsgivers misnøye med hvordan vedkommende løser oppgavene i stillingen. Dersom arbeidsgiver er misfornøyd med hvordan oppgavene utføres, må arbeidsgiver gjennomføre andre tiltak. Disponering fra stilling er ikke et virkemiddel i denne sammenheng.

Innstillingen til kompetansemeldingen understreker at Forsvarets operative evne er avhengig av et dyktig befals- og offiserskorps med både dybde- og spesialistkompetanse.

Komiteen forutsetter at dette blir sentralt i de utredningene som er varslet, og sikrer samtidig en god involvering fra BFO i det videre arbeidet. Det er bare å fastslå at komiteen er enig med BFO i stort sett alle spørsmål, og at BFO er en viktig bidragsyter til å forme fremtiden for norske offiserer og befal.

Jimmy Bjerkansmo

LOKALFORENING RYGGE SURFER VIDERE!

Lokalforening Rygge surfer videre med ny opplevelse!

BFO lokalforening Rygge er en aktiv lokalforening, og som på en meget god måte ivaretar medlemmenes "faglige, økonomiske og sosiale interesser" slik formålsparagrafen sier.

Nylig så inviterte styret til nok et arrangement, og denne gang var det vinsmaking som sto på dagsorden. Leif Nyland jobber til daglig på Vinmonopolet. Han hadde plukket ut fem ulike rødviner, som deltakerne smakte seg gjennom. På forskriftsmessig måte så spyttet han ut smaksprøvene etterpå, det trengte ikke deltakerne å gjøre!

Vi fikk kyndig veiledning under veis i vinsmakingen, og han ga oss også et lite innblikk i hvorledes Vinmonopolet jobber til beste for sine kunder.

Alle deltakerne var enige om at det hadde vært en god BFO-opplevelse!

De oppmøtte fikk nok innfridd sine ønsker for denne kvelden, og ønsker du noe annet på Rygge er det mye som tyder på at BFOs lokalforening er i stand til å gjennomføre - bare husk å si fra

Tekst og foto: Pål Sævik, OTV BFO Viken

MASTERGRADEN SOM IKKE BETALTE SEG

LFMK (Luftforsvarets musikkorps) i Trondheim har 28 musikere ansatt. Så godt som alle som starter i LFMK har minimum en mastergrad i instrumentet de spiller, men svært få har noe glede av denne utdanningen lønnsmessig. Som nyansatt musiker starter du som fenrik, og blir avspist med lønnstrinn 36. Vi som jobber i korpset er stort sett godt voksne musikere, med familie og hus - men enkelte av oss må bo sette oss langt utenfor byen for å ha råd til å leve.

LFMK er også blant avdelingene som har enormt mye reisevirksomhet og ukurant arbeidstid, men omtrent ingenting igjen for det. Da sitter du der med mastergrad (dvs minimum fem år utdanning) og inntekt som om du omtrent ikke har utdanning. Hvert korps har en konsertoffiser, som er den best betalte musikeren (dette er en stilling en musiker blir beordret til i en periode på 3 til 5 år). Oppgavene til konsertoffiseren er og lede korpsets kunstneriske råd og koordinere kommunikasjonen mellom ledelsen og musikerne. En musiker i de sivile symfoniorkesterne tjener ca 100 000 mer enn konsertoffiseren.

Flygere med pliktjeneste har tillegg for å fly flymaskin. Hvorfor skal ikke vi ha kompensert for det vi har utdannet oss til? spør Hans-Andreas Kjølborg, som har over 20 års års erfaring i korpset. I fjor hadde korpset mange reisedøgn for å representere Forsvaret både innad og utad, uten at noen fikk utbetalt omtrent en krone mer av den grunn – det blir pålagt avspasering. Maks lønnen for en musiker med flere hundre tusen i studielån er pr i dag maks 437 000 kroner etter minst 20 års ansiennitet.

Kaptein Dan Arve Stokke Eliassen, ATV Forsvarets Musikk

BNS fremtiden er i boks

Kontorcontainere • Sidedørscontainere • Innredede containere
Integrert krokloft • Rammeavtale fraktcontainere • Spesialtilpasning

Tel: +47 22 90 92 50 | www.bns.no | salg@bns.no

**Ett yrke
– én organisasjon!**

Kontaktinfo BFO

Funksjon	Navn	Område	Mobil	Kontor	e-post
Leder	Eivind R Solberg		934 08 550		eivind.solberg@bfo.no
Nestleder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	437 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Even Mølmsaug	Tariff	990 94 678		even.molmsaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Rolf J Ledal	Tariff	934 62 716		rolf.ledal@bfo.no
Kompetanseutvikler	Lars Omberg	BFO-skolen	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Sekretariatsleder	Arild Helgesen		934 99 445		arild.helgesen@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Rune Rudberg	Kom.avd	934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Markeds- og web ansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekrutteringsansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20		23 10 02 20
	Sentralbord mil		0510 5694		0510 5694
	Telefaks siv		23 10 02 25		23 10 02 25
	Telefaks mil		0510 5655		0510 5655

OMRÅDETILLITSVALGTE

TELEFONER

Funksjon	Navn	MIL	SIV	MOB	FAKS	e-post
OTV Nord-Norge	Helge Rikardson	0580-3905	77 19 39 05	400 29 790	77 19 39 09	helge.rikardson@bfo.no
OTV Nord-Norge	Gunnar Lie	0575-2368	77 11 23 68	400 29 791	76 11 23 69	gunnar.lie.eide@bfo.no
OTV-Midt-Norge	Morten Granhaug	0550-5232	73 99 52 32	928 11 172	73 99 52 33	morten.granhaug@bfo.no
OTV-Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
OTV Vest	Viggo Holm	0540-4010	55 50 40 10	400 36 653	0540-3487	viggo.holm@bfo.no
OTV Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
OTV Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
OTV Indre Østland	Grethe Bergersen			452 49 410		grethe.bergersen@bfo.no
OTV Viken	Pål A Sævik	0510-9433	23 09 94 33	928 17 119	23 09 94 10	paal.savik@bfo.no
OTV Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
OTV Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no

Kystvaktens KV Svalbard på tokt i Nord-områdene.

Offisersbladet

Befalets Fellesorganisasjon

SISTE INNSPURT, DEN AVGJØRENDE MÅNEDEN

”Jeg kan ikke være med i dag, jeg må lese til eksamen”

Dette er et utsagn som blir mye sagt nå i månedene før sommerferien.

For nå er skoleåret snart over og den siste, men avgjørende, innspurten står for tur. For noen innebærer dette Bacheloroppgave, for andre lange dager med

eksamensperiode og for de yngste kullene er det stridskurs/ Telemakos. Uansett hvilket år man er på, er mai/juni hektiske måneder for Kadettene.

Men selv om kadettene opplever hektiske måneder jobber som alltid BFO's sekretariat på spreng, og vi leser ofte om saker som de dyktige tillitsvalgte har fått gjennom. Enten det er gjennomslag i rettsaker eller endringer i lovgivninger viser BFO gang på gang at vi er størst og sterkest. Utenom dette finner BFO også kapasitet til å ha tilstedeværelse på idrettslige arrangementer som marinemesterskapet. Dette er en unik arena å møte befal i muntre omgivelser og idrettslig setting. Vi i KAFO er også meget fornøyd med at BFO har klart å få til gjennomføringen av ATFén. Dette gjør at når vi kadetter kommer ut på avdeling etter krigsskolen kan vi se frem til riktig kompensasjon for øving i utlandet og lik betaling av alle vakter. Om et år skal den nye avtalen reforhandles og da er det viktig at

vi offiserer informerer forhandlerne om hvordan den nye avtalen fungerer, slik at avtalen kan bli enda bedre.

Før sommerferien starter skal KAFO Landsstyret avholde årets fjerde møte, denne gangen i Bergen 14.-16. Juni. Her skal vi planlegge høstkonferansen som skal gjennomføres i november. Da velges nytt landsstyre og rundt 40 kadetter samles for å bestemme veien videre for KAFO.

Men før høsten kommer står sommeren for tur og før den er det siste innspurten på skolebenken. Til dere som nettopp har levert bacheloroppgaven og snart skal over på avdeling ønsker vi i KAFO dere lykke til videre. Ikke vær redd for å ta kontakt med den lokale BFO-tillitsvalgte der du kommer. BFO sitt tillitsvalgtkorps består av utrolig mange gode og sympatiske offiserer som er tilgjengelig for deg når du måtte ha behov for det!

*Christina Pilar Grimstad
Leder KAFO Landsstyre*

KAFO-LEDER:

HJELP, JEG BLIR BEFAL!

Utdanningsåret på flere av befals-skolene nærmer seg slutten og elevene ser frem til å endelig bekle uniformene med befalsgraden de så lenge har kjempet for. Etter flere tøffe øvelser, lengre netter med pugging til prøver og drilling på ildhåndgrep skal de snart stå på oppstillingsplass med foreldrene på sidebenken, mens skolesjefen går fra befalelev til befalelev og tilsetter dem som befal i

Forsvaret. Dra hjemover struttende av stolthet med hatten under armen og serviceuniformen på. En god og etterlenget sommer venter for mange.

Men så kommer den store testen; hvordan vil overgangen fra befalelev til befal bli? Det er mange tanker som svirrer i hodet på de nyutdannede. Noen har fremdeles ikke funnet sin egen lederstil og lurer på hvordan de nye soldatene vil se på deg som deres leder gjennom året som kommer. Og det vil ikke stå på mangel på utfordringer. Dere vil alle møte nye problemstillinger som må løses hver uke som alle kan løses på utallige måter; både når det kommer til personlige motsetninger i garnison til stridsviktige avgjørelser i teig.

Det er ikke forventet at pliktbefal skal ha svarene på alt når de starter fra høsten, som oftest trengs det veiledning fra mer erfarent personell slik at man slipper å finne opp kruttet på

nytt år etter år. Like viktig er oppfølging av disse nye lederne. Overgangen fra befalelev til befal er enorm, ikke bare på det med at du får soldater, men du blir ikke vurdert for alt du gjør slik året før. Det er ingen instruktører som følger deg, gir deg tilbakemeldinger og sørger for at du hele tiden forbedrer deg. Nå må du kunne stå på egne bein og vurdere deg selv gjennom selvinnsikten du har opparbeidet deg. Men dette er ikke alltid like enkelt, og noen ganger vil det være lurt å bli vurdert av andre.

Under oppstarten i ny jobb vil dere gjennomføre en forventningsavklaring med troppsjefen deres om hva han forventer av dere samt hva dere ønsker han gjør for dere. Her anbefales det å ha tenkt i forveien på hva du ønsker sjefen din skal se etter mens du utfører pliktjenesten. Hvis du er ærlig på hva du forventer og ønsker blir det enklere for både deg og troppsjef å planlegge ukene slik at de gir mest mulig utbytte.

Helt til slutt vil jeg på vegne av BESO og BFO ønske dere alle en god sommer!

*Håvard Holsen
Leder BESO*

BESO-LEDER:

Ray-Ban Aviator

Klassikeren av solbriller. Tidløst design.

Aviator ble utviklet for amerikanske militære piloter i 1936. Dette tidløse designet har blitt brukt av både generaler og rockestjerner i ettertid. Ray-Ban Technology beskytter mot 100 % av skadelige UV-stråler. Modellen på bildet har sølvfarget ramme med krystallgrønne linser. Ray-Ban Metal Frame gir overlegen passform og komfort, og Ray-Ban Lens Technology beskytter mot 100% av skadelige UV-stråler. Rammen er av metall. De store linsene sørger for svært god UV-beskyttelse.

Ray-Ban Aviator koster 899,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78 78.

Wanscam Trådløst overvåkningskamera m/wifi, sensor og night vision

Bli herre i ditt eget hus, med Wanscam trådløst overvåkningskamera!

Dette overvåkningskameraet varsler PC/smarttelefon ved bevegelser umiddelbart.

Perfekt til hytta, feriestedet eller i ditt eget hjem. Overvåkningskameraet har MPEG4 pan-tilt IP, og er et ultimalt webcam for både privat og profesjonelt bruk. Den har høy bilde- og videokvalitet og kommer med innebygd mikrofon og høyttaler. Kameraet er ferdig oppsatt og styres deretter enkelt fra PC/smarttelefon. Du blir umiddelbart varslet via e-post ved bevegelse og får tilsendt bilder fra kameraet som viser deg hvem/hva som beveger seg i rommet. Auto IR-LED-belysning gjør at kameraet filmer opp til 10 meter i mørket.

Wanscam Trådløst overvåkningskamera koster 599,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78 78.

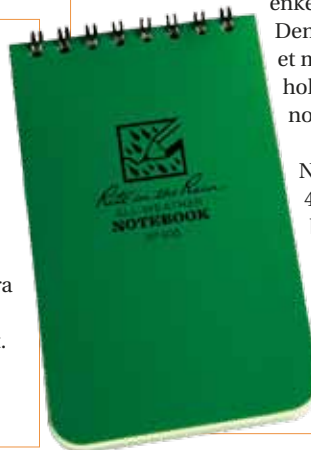
Rite in Rain 3x5 Notebook

Ikke la deg hindre av regnet! Rite in Rain notatblokk gjør at du kan ta notater i all slags vær. 7,5x12,5 cm.

Rite in Rain notatblokk er akkurat det du trenger i regnet. Notatblokken består av 100 regnsikre sider. Bakerst i boken finner du flere taktiske merknader som hjelper deg med oppdragsløsning. Boken veier kun 60 gram, og med sin lille størrelse får den

enkel plass i lommen. Denne notatblokken er et must for deg som skal holde deg operativ i norsk klima.

Rite in Rain 3x5 Notebook koster 49,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78 78.

Håndholdte lykter med opptil 650 lumen lysstyrke, fra Led Lenser

Led Lenser lanserer i disse dager to svært lyssterke lykter. M7RX (med oppladbart Li-ion) og M14X (med alkaliske batterier).

Begge lyktene er utstyrt med siste generasjons diode som gir et utrolig lys - hele 650 lumen for M14X og 600 lumen for M7RX. For å utnytte det sterke lyset i disse lyktene har Led Lenser sine lyktekonstruktører utviklet en ny type lysskjeglekonstruksjon som i forhold til en standard lykt gir hele 3 ganger så sterkt fokuspunkt, og også en betydelig sterkere nærfeltsbelysning. Lyktene er for øvrig utstyrt med Led Lenser sin patenterte linse, enhånds «speedfocus», samt en rekke lysprogrammer som gjør at lyktene kan brukes til de fleste lykteaktiviteter.

Spesifikasjoner M7RX:

Lengde: 156 mm
Vekt: 203 gram
Lysstyrke: 600 lumen
Batterier: 1 x Li-Ion 3,7 V
Brenntid: 8,5 timer
Strålelengde: 235 meter
Veil pris: kr 1999,-

Spesifikasjoner M14X:

Lengde: 162 mm
Vekt: 365 gram
Lysstyrke: 650 lumen
Batterier: 4 x AA 1.5 V
Brenntid: 15 timer
Strålelengde: 280 meter
Veil pris: kr 1799,-

M7RX Case

Tilgjengelig nå!

For mer informasjon kontakt produktsjef Michael Jones:

E - post: mij@wsf.no Mobil: +47 95 92 66 22.

Luminox Sentry

Stilren og taktisk klokke fra Luminox!

Luminox Sentry Black on Black er en stilig og funksjonell klokke i svart design. Klokken er vanntett ned til 100 meter. Urverket er laget av Quartz og batteritiden er på 3 år. Klokken er utstyrt med den patenterte Lumination Technology som sørger for selvlysende visere i opptil 25 år. Luminox blir brukt av militære spesialstyrker verden over på grunn av dens robusthet. Urverket har en diameter på 43mm, så selv i mørket er det lett å se hva klokken er. Klokken er produsert i Sveits.

Luminox Sentry koster 2199,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no eller per telefon 53 69 78 78.

Meget aktiv periode i BESO

På det siste styremøtet før vi tar en velfortjent ferie har sommeren kommet til hovedstaden og solen stråler utenfor vinduene i BFO sekretariatet i Karl Johansgate. Det er et sikkert sommertegn når styret har fått såkalte «NATO-skill» på overarmene grunnet hverdagen i uniform.

BESO i møte med FOS-ledelsen. Fv BESO ved sekretær Solfrid Hovda, Sjef FOS Oblt Sven Olav Berg, Nk-FOS Major Eivind Troøyen, seniorkonsulent Trine Sylju Arntsen (Vpv) og Major Wenche Syversen (Vpv). Foto: BESO

Leder BESO Håvard Holsen i samtale med statssekretær Eirik Ø Thorshaug om ordningen med utdanningsbonus. Foto: E H Clausen

Forsvarsministeren sa at det er positivt at befalelevne viser interesse for egen framtid og virkelighet, de blir neste generasjon veteraner. Foto: E H Clausen

Robert Mood holdt foredrag for BESO landsstyret. Til stede var også forhandlingsleder Ragnar Dahl (til høyre) og rekrutteringsansvarlig Lars Andreas Irgens (bak i bildet) Foto: Offisersbladet

PA VEGNE AV BESO LANDSSTYRET;
SOLFRID STRAALE HOVDA, SEKRETÆR.

Det var på tide å begynne planleggingen av Høstkonferansen der et nytt styre skal velges, og jeg snakker nok for samtlige når jeg må innrømme at dette året (også) har gått skremmende fort.

Ikke bare er vi snart ferdige, men på veien vår har vi tilbakelagt nok et usedvanlig produktivt år.

Siden sist har lederen vår, Håvard Holsen vært i møte med Statssekretæren i arbeidet om

studiepoeng og utdanningsbonus. Vår mening er at befalsskoleutdannelsen bør være studiepoenggivende, og at utdanningsbonusen man får på befalsskolen ikke bør være mindre enn summen man tjener på å velge en UB-utdanning.

Styremedlem Elisabeth Holst har vært i møte med Generalinspektøren for Sjøforsvaret for å snakke om JOS. De færreste er kjent med at det finnes et eget opptak for jenter som er inne til førstegangstjeneste i Sjøforsvaret. Vi arbeider med å utrede hvilke konsekvenser dette får for

andelen jenter i Forsvaret, og ikke minst om dette vil følge jentene som kommer igjennom på en negativ måte. Slik vi oppfatter det er dette noe Sjøforsvaret har tatt initiativ til å gjøre, for at andelen jenter i Forsvaret skal øke. Det som er negativt er at de som ikke vet nok om selve intensjonen, fort vil tenke at dette er ren kvotering og forskjellsbehandling. Vi vil derfor påpeke at de som kommer gjennom opptaket fortsatt må konkurrere med de som gjennomfører FOS. Offisers-vurderingen og poengene samles i fellesopptaket, og

dersom de har gjort det bra nok, vil de altså få tilbud om plass på UBHH. Vurderingene er identiske, men opptaket er ulikt. Det er delte meninger om dette er et bra initiativ eller ikke innad i styret, derfor har vi enda ikke kommet frem til en felles konklusjon. Det har bare vært fem slike opptak, derfor er det trolig for tidlig å se alle ringvirkningene som eventuelt vil fremkomme.

Vi har sendt et felles brev til alle sjefene for befalsskolene, der vi kommer med litt informasjon, samt noen forespørslar. De fikk

Landsstyre

BESO-leder i samtale med Forsvarssjefen. Foto: Morten Granhaug

én felles del, og én som var spesifikt for deres befalsskole.

Responser har vært varierende, men det er nok liten tvil om at vi har fått oppmerksomhet rundt sakene våre. I den anledning var Marte Wergeland og Håvard Holsen observatører på deres felles møte, Befalsskolerådet. Deres inntrykk var at sjefene var mer enn interessert i å belønne elevene sine med studiepoeng, men her er det flere instanser som må ta avgjørelser.

Vi jobber stadig videre med denne saken.

Marte Wergeland, Marius

Thorsø, samt to representanter fra Verneplikts-rådet møtte Sjef FOS, Sven Olav Berg, og Wenche Syversen på Hamar for å diskutere saken vi har gående angående FOS.

Det var gledelig å se at de har tatt med seg mange av punktene som Solfrid S. Hovda hadde bragt på banen da hun var i møte med dem på Kjevik. Årets deltagere vil trolig møte et nytt og mer effektivisert opptak enn det har vært tidligere. Nok en sak vi i BESO med glede tar æren for. Dette var vårt første felles møte med Verneplikts-rådet, men vi vil

fortsette å samarbeide med dem når vi har saker som kan angå begge. Vi gleder oss til å se hva dette kan resultere i, da det er liten tvil om at dersom både VPR og BESO sammen har større slagkraft og innsikt enn oss alene.

Vi vil også nevne styremøtet hvor vi var så heldige og få besøk av selveste Robert Mood! Dette kan du lese mye mer om på nettsidene våre; www.bfo.no/beso. Har lyst til å se om Håvard greide å overbevise Forsvarssjefen til å komme på Høstkonferansen i år? Da foreslår jeg at du skaffer deg et verv eller utnytter det du

allerede har og blir med oss til Hamar! Vi vil dele høstens vakreste eventyr med deg og dine allierte.

Men alvor til side, nå er det sommer. Og med sommer kommer gradueringer og ikke minst; ferie!

Så ta ferie med god samvittighet, slik at vi kan slappe av i solsengene våre og lade opp til et nytt semester med sterke meninger og enorm pågangsvilje!

Antiterrorøvelsen Gemini

ni 2013!

Deltagende operatører fra Forsvarets spesialstyrke og Politiets spesialstyrke Delta.

I slutten av mai ble denne nasjonale samøvelsen gjennomført i Nordmøre og Romsdal politidistrikt, der Politiet, Forsvaret og en rekke sivile institusjoner fikk øvd seg på operasjonelt og taktisk samarbeid rundt sikkerhet og bekjempelse av terror.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Øvingsmål

Noe av hensikten med øvelsen er å opprettholde nasjonal kontraterror-beredskap (offshore) etter samvirkeprinsippet, samt øve og trene Forsvarets støtte til Politiet ihht bistandsin-

struksen. Det øves på prosedyrer og beslutningsprosesser på tvers av sektorene, mens selve samvirke skjer på taktisk nivå. Gemini er ingen ny øvelse, den har vært gjennomført siden slutten av 1980-tallet, men politisk nivå kom først med i 2012. Øvings-scenariene er

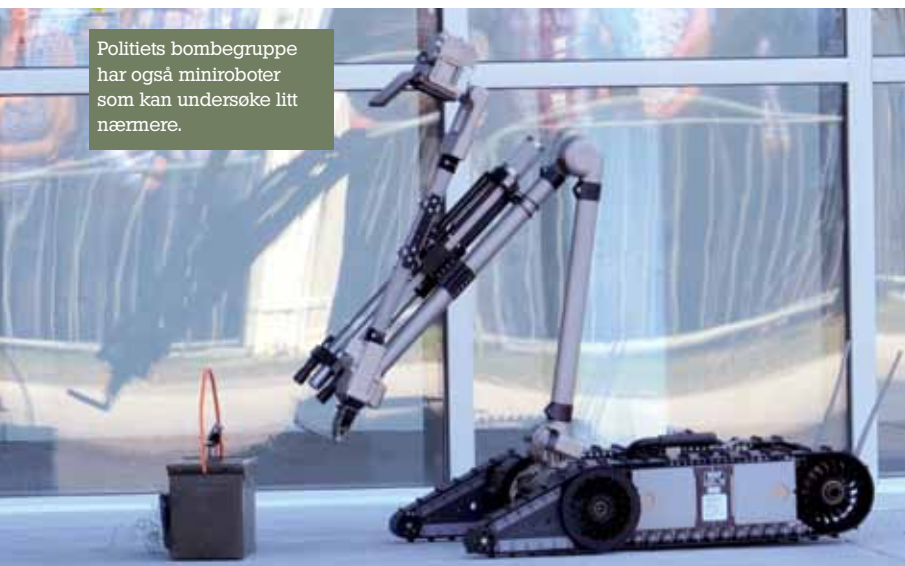
primært bygd rundt et tenkt terrorangrep mot en eller flere av våre oljeinstallasjoner.

Politiets hovedansvar

I forbindelse med øvelse Gemini, inviterte FOH presse og spesielt inviterte til en demonstrasjon av hvordan Politiet, støttet av

Forsvaret, aksjonerer mot en tenkt terroraksjon. Generalmajor Haga Lunde FOH, orienterte pressen, Justisminister, Forsvarsminister, Forsvarssjef, Politidirektør med flere, om at terrorbekjempelse er et klart politiansvar. Forsvaret kan om Politiet ønsker det, komme til

Politiets bombegruppe har også miniroboter som kan undersøke litt nærmere.

Politidirektør Politimester Justisminister Forsvarsminister NK FOH og Fosvarssjef fikk se perfekt gjennomført demonstrasjon av kapasiteter.

Stigebilene til Delta og våre egne spesialstyrker i en pause.

støtte med sine spesialkapasiteter (Håndhevelsesbistand). Haga Lund fortalte også om det gode samarbeidet Forsvaret har hatt med Politiet i mange år.

Demo

I tillegg til de inviterte, var det mange nysgjerrige og skuelystne som var på plass under gjennomføringen av antiterror-demonstrasjonen utenfor det nyoppførte bygget i Kristiansund som STATOIL og Aker Solutions holder hus. Situasjonen var den at terror-

ister hadde inntatt bygningen og holdt flere gisler i øverste etasje. Og dette er det vi fikk se:

Et av Politiets helikoptre lå høyt over bygningen og sendte levende bilder av området og operasjonen, tilbake til kommandokontrollen nede på bakken. Vi hører helikopterlyder i det fjerne, og plutselig dunderer det inn to spesialbygde SUV'er på plassen foran bygningen. Bilene har spesialbygd stige og støtteramme på takene, der specialsoldatene fra henholdsvis Politiets bereds-

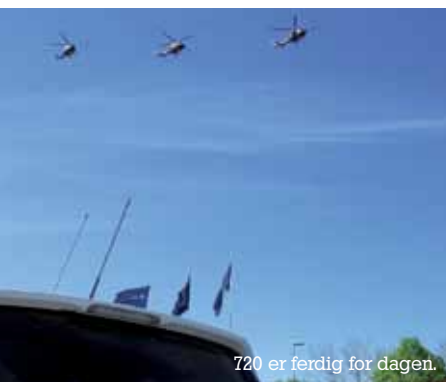
kapstropp og Forsvarets spesialkommando. De kjører rett bort til hvert sitt vindu, og stormer opp stigen og inn i bygningen. Samtidig ankommer to av Forsvarets Bell helikoptre og spesialstyrker firer seg ned på taket overraskende raskt. To andre Bell helikoptre ligger stabilt ute på hver sin side av bygningen og sikrer området (med snipere ombord).

Samtidig som spesialstyrkene er på vei inn i bygningen ovenfra og nedenfra, kommer en

bombemann fra Politiets Beredskapstropp/bombeavdelingen med full utrustning bort for å sjekke en sprengladning som henger på inngangsdøren. Han setter boksen på bakken og forlater området, og da kjører en fjernstyrt robot frem for å sjekke sprengladningen. Roboten griper ladningen og kjører den vekk. Normalt ville roboten i etterkant skutt på ladningen med sin påmonterte hagle for å detonere den. Alt dette skjer på ufattelig kort tid. Hele demoen er over på

Her går det unna.

720 er ferdig for dagen.

litt over et minutt. Tilbake sto mange imponerte tilskuere.

Meget fornøyde

Statsrådene, forsvarssjefen, Politidirektør Odd Reidar Humlegård, og sjefen for Forsvarets spesialkommando, Eirik Kristoffersen, var alle meget fornøyd med gjennomføringen. Sjefen for Beredskapstroppen, Anders Snortheimsmoen, uttalte også at støtten Forsvaret kan gi Politiet er helt avgjørende for å løse samfunnsoppdragene.

FAKTA:

Deltagere:

Forsvaret:

FSK/HJK, 1 KV fartøy, 1 Ubåt, 1 Orion, 1 Hercules, 4 Bell helikoptre, 1 DA-20, 2 Lynx helikoptre, 2 Sea King helikoptre, 2 F-16, HV-11, FST, FOH, E-tjenesten, FLO, Cyberforsvaret, FSA, FSSES.

Sivile:

Justisdepartementet, FD, DU, Politidirektoratet, PST, Nordmøre og Romsdal Politidistrikt, Politiet Deltastyrke, KRIPOS, Oljedirektoratet, Petroleumstilsynet, Norsk Olje & Gass, AS Norske Shell, STATOIL.

Ettertraktede norgesambassad

Hans Majestet Kongens Gardes 3. Gardekompani, musikk- og drillkontingenten har for lengst blitt folke-eie. De reiser land og strand rundt i Norge, for å glede store og små i by og land. Men disse gardistene er også svært ofte ønsket utenfor landegrensene.

Hans Majestet Kongens Gardes drill- og musikkontingent
(3. Gardekompani), ankommer showet i Fort Myer.

Ører!

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

I 2013 har de foreløpig opptrådt i både Sverige og i USA. Den 24. april dro kontingenten til Norfolk/Virginia. Reiser man til USA, må gardistene tidlig opp. Klokken 03:00 var ingen bønn, reveljen går, og en time senere er bussen med pulje 1 på vei til Gardermoen. Drøye 14 timer senere ankommer rundt 100 mer eller mindre døgnville gardister og befal, Norfolk/Virginia, etter en lang flytur og en drøy bussreise, og enda er det mye igjen av døgnet. For det er jo 7 timers tidsforskjell! Gardistene var uansett heldige denne gang, for Ambassaden hadde ordnet overnatting på hotell Sheraton, en sjelden luksus for gardister på tur.

Hele uken i Norfolk gikk i følge kontingentens befal, med til øving/drill, transport til og fra Scope Arena/Tattoo, opptredener på high school, studentmatineer og Norwegian 99th Bn Ceremony. Men det meste dreide seg tross alt om Gardens deltagelse i den meget populære Tattooen i Norfolk, med flere forestillinger i løpet av denne uken. Tilbakemeldingene på gardistenes drillprogram var som vanlig svært gode, og de fleste av det norske personellet på hovedkvarteret i Norfolk, fikk med seg en "bit av Norge". Og enkelte gardister rakk også å bli kraftig solbrent, etter besøk på Virginia Beach, i noen ledige timer.

Etter den hektiske uken i Virginia gikk turen direkte til Washington DC. Det skal være sagt at Gardens var anmodet, og offisielt invitert til USA, og fikk det meste av utgiftene dekket. Offisersbladet hadde gleden av å være til stede i Washington DC i månedsskiftet april/mai, og dette er beretningen fra et meget vellykket opphold i DC. Når «gardebussene» kom til Washington, etter en lang busstur fra Norfolk, ble de geleidet direkte inn i Fort Myer. Her ble nok overgangen stor, med standarden på hotell Sheraton friskt i minne. Fort Myer er en enorm leir – som en egen liten by med alt man trenger. Det er strøket rundt om i leiren, men det viste seg at flermanns-rommene ikke var vasket, og noen fant kakerlakker på rommet, så rundvask ble iverksatt tvert. Her skal det sies at den norske ambassaden hadde gjort svært gode forberedelser under hele oppholdet, så dette får dovne amerikanske soldater ta skylden for.

I løpet av en snau uke i DC, viste de frem årets drill på en barneskole (Stoddart Elementary School), de deltok på et militærhistorisk show i Fort Myer med mengder av publikum og inviterte gjester. To gardister/befal fikk æren av å legge ned krans fra H M Kongens Garde ved den ukjente soldats grav (dette er sjeldent!), en svært seremoniell og strengt gjennomført seanse. Og på slutten av oppholdet, deltok våre flotte ambassadører inn i US Marine Corps ærerike og historiske leir midt i Washington Marine Barracs), under Twilight Tattoo. Det er ingen overdrivelse å si at våre gardister stjal hele showet. To timer før showet

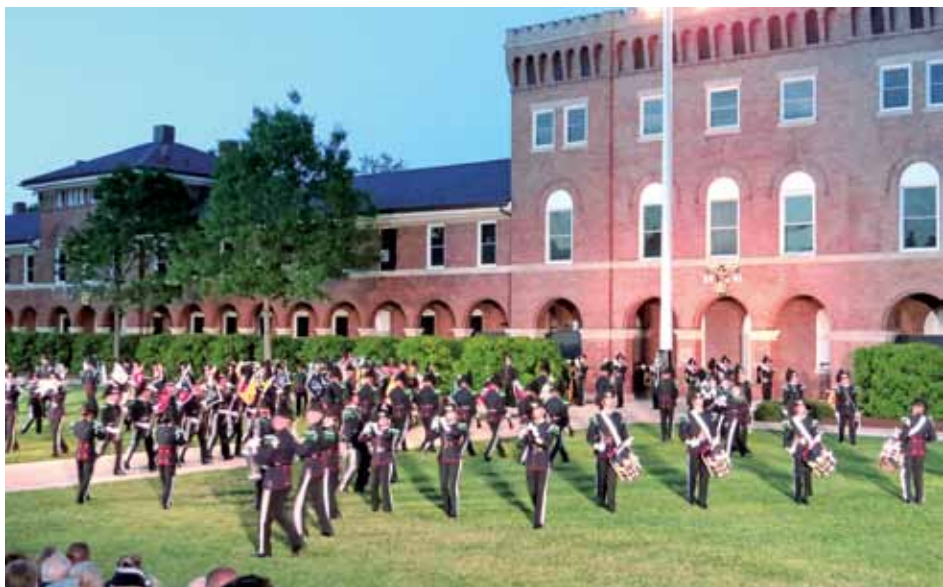
Krans fra HMKG legges ned ved den ukjente soldats grav. Ikke mange avdelinger får en slik mulighet.

Stramme offiserer, og bak ser vi offiserer i historiske uniformer.

Fra flaggseremoni US Marine Corps og HMKG i Marine Barracs.

Fra Gardens oppvisning i Marine Barracs.

møtte over 300 inviterte gjester til en mottagelse, som den norske ambassaden gjennomførte. Her kunne vi observere amerikanske generaler, forsvarsattacheer fra mange land, NRK reportere, norskamerikanere, og jammen kom ikke tidligere gardesjef, nå elev på amerikansk stabsskole, Ingrid Gjerde med ektemann. Alt til sammen en flott kveld!

Tidligere i uken besøkte Gardesjef Ole Anders Øie med stab den norske ambassaden, og kontreadmiral og forsvarsattache Trond Grytting, for felles informasjonsutveksling og hyggelig passiar. Øie snakket også lenge med ambassadør, Wegger Chr. Strømmen. Og som den utmerkede verten Grytting er, så inviterte han også Gardesjef med følge på norsk lunch i sin bolig, før avreise til flyplassen og retur til Norge. Det var slitne gardister og befal som kom hjem etter et langt og hektisk opphold i USA, men sikkert fulle av inntrykk og gode opplevelser. Og tilbake i USA, sitter alle som fikk oppleve H M Kongens 3. Gardekompani igjen med et solid inntrykk av norske «soldater», og undring over hvordan det er mulig å være så gode, og bare være inne til førstegangstjeneste.

Barneskoler i Washingtonområdet fikk også besøk av Garden – det var stor stas!

Det norske F-35 kontoret i Washington DC

Selv om det er mange år til den første F-35 lander på norsk jord, så er det mye som skal følges opp, koordineres og kontrolleres i en slik anskaffelsesprosess, frem til de første flyene ankommer.

Maj Geir Olav Lyngfjell, Air Systems Requirements flyger, Oblt Øystein Návik, Training Systems flyger, Oblt Christoffer Eriksen, Assistant National Deputy, Oberst Sigve Bollestad sjef for det norske F-35 kontoret i DC.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

I mai hadde Offisersbladet gleden av å besøke de norske offiserene som er Forsvarsdepartementets, Forsvarets og Luftforsvarets forlengede arm inn i F-35 programmet USA. Nå er det oberst Sigve Bollestad som er norsk «National Deputy», oberstløytnant Christoffer Eriksen er «Assistant National Deputy», major og jagerflyger Geir Olav Lyngfjell jobber med «Air Systems Requirements» og oberstløytnant og jagerflyger Øystein Návik, har fagfeltet «Training Systems». Fra høsten av blir det ytterligere seks ansatte. Kontoret ligger i en enorm sivilt kontorkompleks ved Arlington, men det var trangt nok på kontoret til obersten, når de fire norske, og en redaktør benket seg ned, i tillegg til at F-35 prosjektets presseansvarlige også fant det opertunt å «overvåke» hva som ble sagt.

Hva er oppgavene dine her nede Bollestad?

Min jobb som Norwegian National Deputy (ND) er i første rekke å ivareta norske interesser opp mot utvikling og fremdrift av

F-35 programmet. Stillingen er bindeleddet mellom F-35 programmet hjemme og ledelsen i F-35 Joint Program office (JPO) her i USA. I tillegg er jeg ansvarlig sjef for alt norsk personell som er tilsatt i JPO. I tillegg til ND og Assistant ND, som begge har "norske hatter", har vi personell involvert i programmet innenfor ops requirement, sustainment, airworthiness, training, ALIS (datasystem som understøtter flyets logistikk, slik som IMAS) og Programming laboratory. I løpet av et par år vil sannsynligvis den norske andelen personell øke ytterligere, da det vil bli behov for norsk personell i Fort Worth når vi begynner å motta de første norske flyene.

Ikke noe mer?

Joda, jeg har ansvaret for å koordinere alle norske innspill og føringer mellom norske myndigheter og JPO, samt koordinere alle saker av interesse med mine internasjonale kollegaer. (UK-ITA-NED-AUS-CAN-TYR-DAN). Har også ansvar for å koordinere budsjett, felles avtaler og fremtidige planer for programmet som berører Norge. Skal sørge for at

operativ og logistikk fagmyndighet er informert om programmets fremdrift. Fast norsk representant i flere årlige/halvårlige møter, samt at ND er til stede hver morgen på JPO stabsmøter hvor nåværende sjef, Generalløytnant Chris Bogdan går igjennom dagens og ukens aktiviteter. Dette gir oss stor innsikt i hva som rører seg, og får førstehåndsinnsikt i eventuelle utfordringer som måtte oppstå i fremdriften av programmet.

Noe spesielt fra den operative siden?

Jagerflyger major Geir Olav Lyngfjell hiver seg på og forteller at de er to norske piloter som jobber i JPO med å ivareta norske operative krav og interesser. Selv om Norge er et lite partnerland i F-35 sammenheng, er vi deltakende i møter og fora på lik linje med de andre partene i programmet. Dette betyr at vår stemme blir hørt og at vi har forholdsvis stor påvirkningskraft i forhold til det antall fly vi kjøper, fortalte Lyngfjell. Som eksempel på dette, nevnte han at tre store særnorske interesser nå ser ut til å bli ivaretatt, nemlig design,

utvikling, test og integrasjon av en unik bremseskjerm (drag-suite) for F-35A, integrasjon av NAMMO Raufoss 25mm APEX ammunisjon og integrasjon av Kongsberg Defence Joint Strike Missile (JSM). Lyngfjell sa også at bremseskjermen, som i F-16, er nødvendig for å kunne operere på norske rullebaner under vinterforhold. Dette er en unik kapasitet som Norge har stilt krav til for å kunne anskaffe F-35. Denne utvikles av Lockheed Martin i samarbeid med norsk personell her i JPO, F-35 programmet i Norge, og Forsvarets Logistikk Organisasjon (FLO) avsluttet han.

Bremseskjerm var også ett av temaene når Generalløytnant Chris Bogdan var i Oslo Militære Samfund tidligere i mai. Han kunne fortelle at dette var en utfordring, som kom til å ta tid, og bli en merkostnad, som Norge også må ta sin del av. Det kreves rekonstruering/forsterkning av enkelte partier i halen på flyet. Noe som ikke er lett på et moderne «stealthy» kampfly. Offisersbladet takker for besøket, og ønsker de lykke til med videre arbeid!

Alarmøvelse for I-styrke

ID-kontroll ved oppmøte.

Fungerende distriktssjef, Oblt Vaagland, forklarer et team fra NRK hva øvelsen går ut på.

Sjef Innsatsstyrke DERBY, major Knut Skrede.

HTTS gir glimrende muligheter til å trene stridsteknikk.

TEKST: TOR GUNNAR FRAMNES
BILDER: MAGNUS B. DANIELSEN OG
NILS ARNE SKARET

2. mai kl. 04:30 gikk alarmen for innsatsstyrke DERBY i HV-02. Distriktet valgte å slå alarm i forbindelse med en treningsperiode det var innkalt til senere på dagen. Hensikten var å teste hvordan styrken følger sitt eget planverk (ESO = enhetens styrkeoppbyggingsplan), samt få testet den reelle utrykningstiden. Deler av distriktsstaben var også

til stede for å kontrollere utførelsen. Fungerende sjef for HV-02, oberstløytnant Per Olav Vaagland, hevder at tiltakene de første 12-24 timene er av største betydning for en beredskapsorganisasjon som HV. Derfor må vi øve på vårt planverk igjen og igjen. Heimevernet består av innsatsstyrker og områdestruktur. Mens områdestrukturen står for kvantitet, utholdenhet og kjennskap til eget objekt, bidrar innsatsstyrkene med hurtighet, kvalitet og reaksjonsevne. Tidligere i vinter

har vi gjennomført krigsspill med fokus på oppsetting av distriktet og gjennomarbeidet vår samhandling med Hans Majestet Kongens Garde, Forsvarets logistikkorganisasjon, politidistriktene i Oslo og Romerike, samt med Sjøheimevernet som skal legges under oss fra august. I fjor, på Øvelse TYR, kalte vi inn en avdeling fra områdestrukturen gjennom å bruke vårt varslingsystem, og denne gangen fikk vi testet innsatsstyrken, uttaler Vaagland. Major Nils Andberg er G-3 i

distriktet og ledet evalueringsteamet under øvelsen. Vi har godt motivert personell og ser at vi er godt innenfor den påkrevde responstiden. Likevel gjør vi oss gode erfaringer og får samtidig en fin koordinering med ledelsen i HV-område GRORUD. Disse har hatt en dobbeltrolle, der de i tillegg til å delta i evalueringsteamet også har fått anledning til å hente ideer til egen beredskapsplan og til å diskutere prosedyrer for overtakelsen av objektet med DERBY sier Andberg.

DERBY

Sjef DERBY, major Knut Skrede, sier han er godt fornøyd med utbyttet av alarmøvelsen, samt at den viser at det planverket de har virker. Etter innrykk og oppsetting i Lutvann leir reiste styrken til Rena, hvor den trente realistisk i Hærens taktiske treningssenter (HTTS) gjennom helgen.

Avdelingen vår består primært av personell som frivillig står på beredskapskontrakt. Disse er avhengige av innøving og oppsett arbeidsgivere som ser nytten av det utbyttet de får gjennom denne

deltakelsen. Gruppen består av meget kompetente personer, som samlet både har mange med fartstid fra operasjoner blant annet i Afghanistan, samt mye variert sivil kompetanse som vi også drar god nytte av, avslutter Skrede. Majoren drar med seg en verdifull erfaring tilbake til Hæren når han til høsten begynner å jobbe i Telemark bataljon.

Skrede har en interessant bakgrunn med kombinasjonen av hær- og HV-bakgrunn. Du blir på mange måter ikke en komplett

landmaktoffiser uten å ha vært innom HV med vårt territorielle ansvar (som HV har hatt siden 2002), sier oberstløytnant Vaagland. Vi står tilbake i forhold til Hæren når det gjelder taktiske samvirkesystemer, noe som nødvendiggjør at et HV-distrikt vil kraftsamle den territorielle oppdragsløsningen til objektsforvar. Samtidig har vi et langt større register å spille på gjennom våre forbindelser innen den sivile verden enn en gjennomsnittlig hæravdeling. Tjeneste i HV er

derfor kompleks og krevende. Dette bringer meg inn på mitt siste poeng: Vårt HV-distrikt vil i sommer stå overfor en utfordring fordi mange av våre ansatte har konkurrert seg til stillinger på Runde 2. Selv om dette må ses som en utfordring på kort sikt, ser jeg absolutt det positive i at tre av våre kapteiner har konkurrert seg til opprykk og interessante stillinger i FMO utenfor HV. Det viser at tjeneste i HV-distrikt nå endelig gir yngre offiserer karrieremessig uttelling.

BOKEN «MILITÆRE KVINNER – FORSVARETS AKILLESHEL?» AV FFI-FORSKER FRANK B. STEDER

TONJE NORDENGENS INNLIG I OSLO
MILITÆRE SAMFUND

Jeg ønsker ikke å bevisse eller motbevisse bokens forskning, men derimot å belyse bokens tema og utfordringene vi har i dag. Jeg har et todelt syn. For det første er jeg vanvittig lei av temaet om prosentandel kvinner i Forsvaret. For det andre at dette er et viktig tema som angår meg, min hverdag og min fremtid i Forsvaret. Jeg ønsker å kommentere boken med utgangspunkt i mitt syn og mine opplevelser av temaet, jeg håper å provosere litt, samtidig som jeg håper dere tar det jeg sier til etterretning. Det er jeg og de på mitt nivå som kjenner hvor skoen trykker, og det er på dette nivået de fleste velger å slutte!

Jeg mener Ine Marie Eriksen Søreide belyser et meget viktig poeng når hun spør i bokens innledning om det er på grunn av fokuset på symbolsaken og ikke hva som faktisk fungerer som kan være begrunnelsen for det store gapet mellom målsetning og realiteten. Jeg er ikke alene om å mene at fokus på denne prosentandelen preger kvinners hverdag i Forsvaret fra dag én, og dette stort sett på en negativ måte. Det er de signalene som blir gitt fra politisk og forsvarspolitisk nivå som gir førsteinntrykket av kvinner i Forsvaret: "kvotering", "likestilling", "gender", "økt kvinneandel", "kvinner i Forsvaret". Betydningen eller intensjonen bak ordene vil jeg si i mange tilfeller er både misforstått og feiltolket, men det er ikke poenget. Poenget er at de er negativt ladet, de har et alt for stort fokus fra politisk hold, og det er disse ordene som gjør at kvinner på lavt nivå føler at de må jobbe enda hardere for å bli akseptert som "bra nok".

Jeg mener strategien basert på en politisk symbolsak som ser bra ut på papiret er med på å ødelegge det jeg håper vi vil oppnå: et mangfold som styrker Forsvarets operative evne og effektivitet. For å oppnå dette og skape en kultur i Forsvaret hvor det er hvem du er og hva du gjør som er viktig, og ikke hvilket kjønn du er, tror jeg det er på tide og innse at man må endre fokus! Jeg mener fokuset bør være menneskene, uavhengig

av kjønn. Det handler om å få riktig person med de riktige personlige egenskapene, kompetanse og evne inn i riktig stilling. I mange tilfeller vil dette være en mann, og i mange tilfeller vil det være en kvinne. I en total vurdering bør det ikke ha noe å si hvorvidt personen er mann eller kvinne, men med det store fokuset på en prosentandel og en politisk målsetning basert på tall fremstår det i dag som om kjønn er den avgjørende faktoren. Dette virker mot sin hensikt da det gir et så stort press på å motbevisse at man ikke er kvotert inn, at mange velger å slutte, selv om de trives i jobben og i arbeidsmiljøet. Boken legger frem en beskrivelse av idealsoldaten: den fysiske robuste, maskuline mannen. Men som det også blir nevnt, Forsvarets oppgaver består av mer enn å løpe i skogen og det krever også andre typer idealsoldater. Jeg tror at vi må differensiere krav til forskjellige typer stillinger, ikke differensiere på kjønn. Denne "nye" idealsoldaten kan likeså godt være en mannlig mekaniker eller mannlig systemoperatør.

Jeg mener opptakskravene for Hærens grenaderer er på god vei. Der er kravene like uavhengig av kjønn, mens det differensieres i forhold til type stillinger, selv om dette ikke er formelt. Under årets grenaderopptak måtte minstekravene bestås uten unntak for å bli fotsoldat i TMBN, men som mekaniker i CSS som et eksempel var man villige til å gi en soldat et tilbud selv om han løp ett minutt for sakte på 8km pakningsløp, men som hadde en kompetanse Forsvaret er avhengig av. Jeg satt i opptaksrådet, og det var aldri en diskusjon om kjønn, men om kompetanse, krav og stilling. Danskene er i gang med et prosjekt hvor for eksempel fysiske krav differensieres ift avdeling og stilling, hvorfor klarer ikke vi å komme dit? For det merkelige er at de fleste kvinner jeg har snakket med om dette temaet, både fra hær, sjø og luft, er enige: vi ønsker de samme kravene uavhengig av kjønn! Forsvaret må se på hvem og fra hvor vi rekrutterer. Som infanteri eller stormsoldat er det å være fysisk robust viktig. Vi bør

rekruttere ungdom i god form; de som driver aktivt med sport, kommer fra idrettslinjer eller friluftsliv. Disse kan være kvinner. Som operatør eller analytiker er vi avhengig av de smarte hodene, for eksempel de som har tatt realfag og de med gode karakterer. Disse kan også være kvinner. For å få disse og motivere de til å bli må Forsvaret være en attraktiv plass å være, både med tanke på lønn, utdanning og en livslang karriere, både horisontal og vertikal, samtidig som man må kunne ha fritid og ha et familieliv. Blir de satt i riktig stilling som gir de tilstrekkelig utfordring og mestring tror jeg også at det er større sjanse for at de blir. Dette krever selvsagt mer av Forsvaret, men hva er alternativet? Smarte, dyktige og ressurssterke mennesker som ikke finner motivasjonen i hva de selv anser som unyttig. Det er disse som tar master på NTNU, søker politihøgskolen eller studerer statsvitenskap i England i stedet for å velge en karriere i Forsvaret.

Jeg ønsker ikke å snakke om det å være kvinne i Forsvaret, jeg vil snakke om det å være i Forsvaret. Jeg vil ikke snakke om antall kvinnelige stormtroppssjefer som har vært før meg, men jeg kan gjerne snakke om hvorfor jeg vil bli stormtroppssjef. Og grunnen er at med en gang "kvinne" blir nevnt i denne sammenheng må jeg spørre meg selv, om dog bare for et sekund: er jeg her fordi jeg har gjort meg fortjent til det og kan gjøre en god jobb, eller er jeg her fordi det ser pent ut på papiret? Det vil jeg helst slippe å høre.

Jeg behandler mine soldater likt og rettferdig, uavhengig av kjønn. De jeg ser har potensial og de riktige egenskapene prøver jeg å motivere til å søke seg videre, uavhengig av kjønn. De jeg ser ikke passer, er jeg ærlig og forteller det til, uavhengig av kjønn! Jeg tror bevisst en slik holdning og en slik kultur gjør at kvinner vil fortsette å motiveres for å bli, fordi de blir verdsatt for det de kan og hva de står for, og ikke pga en symbolsk politisk målsetning. For uansett kjønn svekkes motivasjonen hvis man ikke føler seg tilstrekkelig eller om man ikke mestrer. Og med et altfor stort fokus

på prosentandelen kvinner bidrar til å gjøre hva som er tilstrekkelig og hva som er mestring for en kvinne til å bli høyere. Ja, det er til en viss grad selvpålagt, men det er også "pålagt" fra de som sender budskapet. Det gjør at vi føler at de har noe å ta igjen, fordi det ikke stilles like store krav til oss som til gutta. Mitt budskap: Skift fokus til menneskene og familierpolitikk, skift strategi til riktig person i riktig stilling, og jeg tror kvinnene vil komme og jeg tror flere av oss vil bli. Og om vi da fortsatt står om 10 år med 8% kvinner i Forsvaret, skal det da virkelig brukes radikale tiltak for å oppnå det som ser fint ut på papiret, eller kan vi bruke tid og energi på å beholde de som allerede er her?

Jeg har nå kommentert bokens tema fra mitt ståsted, og hvordan jeg opplever fokuset på kvinner i Forsvaret. Jeg håper det kan være et sunt innspill i det videre arbeidet! Takk for meg!

FAKTA:

Tonje Nordengen er kommandoplasstroppssjef i Panserbataljonen. Hun har gått HVBS på Værnes, jobbet der som instruktør/veileder og gikk ut fra KS/Operativ sommeren 2012. Hun har også sittet i landsstyret i befalelev- og kadettorganisasjonen (BESO og KAFO i BFO) hvor kvinner i Forsvaret har vært et mye diskutert tema.

HEI!

I dagens VG (onsdag 5. juni) uttaler Malin Stensønes seg i forbindelse med varslingsaken mot en av Forsvarssjefens nærmeste medarbeidere.

I intervjuet sier Stensønes blant annet: «Mens marinejegerne har krigen i media, så har Forsvarets spesialkommando stått i beredskap i Kabul og kjempet harde kamper mot terrorisme. Nå må Marinejegerkommandoen løfte blikket og stoppe omkampen om den nye

FORSVARSPOLITIKKEN VED ET VEISKILLE – KORT SAMMENDRAG

En realistisk forsvarspolitik må fokusere på innsatsforsvarets faktiske evne til innsats i de forutsatte oppgavene. Så får man vurdere om dagens uholdbare underfinansiering skal rettes ved økning av bevilningene eller ved reduksjon av oppgavene.

Langvarig underfinansiering har ført til at det i dag er et betydelig misforhold mellom på den ene siden Forsvarets størrelse og investeringene i materiell, og på den andre Forsvarets faktiske kapasitet. Det kan ikke herske tvil om at forsvarspolitikken må endres fra dagens fokus på antall avdelinger, fartøyer og fly til Forsvarets samlede evne til å løse sine oppdrag. Sagt på fagspråket må vi dreie fra *strukturplanlegging* til *kapasitetsplanlegging*.

På det overordnede plan er det bred politisk enighet om det sikkerhetspolitiske utsyn: Utviklingen i verden, Nordområdene, Russland, NATO, osv. Det er også bred enighet om Forsvarets oppgaver, slik disse beskrives i stortingsdokumentene. Videre er det bred enighet om omstillingen av Forsvaret fra et stort mobiliseringsforsvar til et lite, men moderne og stående innsatsforsvar, og om sammensetningen av dette. Endelig er det politisk enighet om forsvarsbevilgningen, selv om Fremskrittspartiet og Høyre ville plusset inntil 1 mrd kr på bevilgningen av 38 mrd. Men til tross for politisk enighet er forsvarsplanleggingen preget av store problemer fordi den vedtatte styrkestrukturen er underfinansiert. Dette medfører at Forsvaret har betydelige svakheter og mangler i personelloppsetninger, vedlikeholds-kapasitet og øvrige driftsressurser. Følgelig er Forsvarets evne til innsats langt mindre enn den som styrkeoppsetningen og bevilningene skulle tilsi. Dette skyldes dels praktiseringen av vernepliktsord-

ningen, og dels at utnyttelsen av de store investeringene i spesielt fartøyer og fly er alt for liten. Noen eksempler vil belyse situasjonen.

Hærens kampkraft er samlet i tre bataljoner, en i Sør-Norge og to i Nord-Norge. Den førstnevnte, Telemark bataljon, er oppsatt med vervede og stadig tilgjengelig for operasjoner i utlandet i større eller mindre omfang. De to bataljonene i nord utgjør kjernen i landforsvaret der. De er basert på vernepliktig personell. Etter innkalling kreves 9 måneders opplæring for bataljonen er fullt operativ. Med 12 måneders tjenestetid for de vernepliktige gir dette 3 måneder tilgjengelighet for kampoppdrag. Med to slike bataljoner og tidsforskjøvet innkalling blir Hærens reelle kapasitet for eventuelle krevende oppdrag en bataljon i til sammen seks måneder av året. En videre begrensning ligger i at Hæren mangler luftvern og mobilitet for forflytning fra baseområdet rundt Sætermoen til områder på kysten som ansees som de mest utsatte for et eventuelt militært anfall. Det sentrale spørsmål blir: Hvilken kapasitet har Hæren for å ivareta de mest krevende oppgavene i det nasjonale forsvarer som de omforente dokumentene sier er de viktigste, og som derfor skal være dimensjonerende?

Marinen har gjennomgått en gjennomgripende fornyelse med nybygging av fregatter og missilbærende kystkorvetter, og oppgraderinger av de øvrige fartøysklassene. Fartøyene er (eller blir ved ferdigstillingen) meget slagkraftige, også etter internasjonal målestokk. Imidlertid er tilgjengeligheten for oppdrag så begrenset at det fremstår en kraftig ubalanse mellom investeringene i fartøyene og den reelle evnen til innsats. Ta fregattene som eksempel. Den samlede investeringen har vært

omkring 20 mrd kroner for fem fartøyer og tilhørende installasjoner. Men budsjettet tillater bare planlegging for tre besetninger. Det kreves to besetninger for å holde ett fartøy i kontinuerlig drift, f.eks på oppdrag i Adenbukten, tjeneste i NATO-styrke eller oppdrag i Nord-Norge. Den tredje besetningen vil typisk være under oppøving, men tidvis tilgjengelig for oppdrag. Med ett fartøy under vedlikehold har man altså stadig to fregatter ubemannet ved kai. Forholdene er øyensynlig ikke svært forskjellige for de øvrige fartøysklassene. Så kommer i tillegg at Marinen rapporterer diverse problemer som reduserer denne meget beskjedne planlagte driftsprofilen ytterligere.

Luftforsvaret har 57 kampfly av typen F-16, oppgraderte og moderne. Av denne flåten var i 2010 (seneste offentliggjorte tall) typisk bare 15-16 som var teknisk tilgjengelig. Det ble samtidig opplyst at tilgjengeligheten av fly var tilfredsstillende sett i forhold til antallet kampflyvere. Spørsmål må reises om denne driftsprofilen speiler et rimelig forhold mellom investeringene i fly og faktisk tilgjengelig kapasitet for innsats. Et annet forhold gjelder ammunisjon. Det er opplyst at fire F-16 i meget aktiv innsats i Libya i løpet av noen uker tømte vår beholdning av presisjonsstyrte bomber. Gode forbindelser i USA sikret hurtig etterforsyning for denne operasjonen, men episoden reiser spørsmål om hvilke beholdninger av ammunisjon vi baserer oss på. Luftforsvaret baseluftvern (for beskyttelse av flyplasser) er meget moderne og slagkraftig, men sterkt redusert i antall installasjoner. Dertil kommer at det er basert på et stort innslag av vernepliktige, noe som medfører at baseluftvernet bare har full ytelse i seks måneder av året.

Heimevernet er ikke oppsatt og øvet som forutsatt, og rapporterer budsjettmessig underdekning for å «kle opp» nytt personell som tas inn i rullerende fornyelser. Det er virkningene av en langvarig underfinansiering, eller overambisjon i planer, som vises i eksemplene ovenfor. Underfinansieringen skyldes både at fremtidige utgifter ofte estimeres for lavt, og at politisk gitte budsjettforutsetninger for planleggingen ikke alltid innfris. Fordi bare en liten del av Forsvarets oppgaver ivaretas løpende i fredstid, kan svikt og mangler få et omfang som er ødeleggende for evnen til å løse de mer krevende oppgavene, uten at disse virkningene blir åpenbare for utenforstående. Så lenge virkeligheten ikke slår tilbake, vil Forsvarets evne til å løse sine krigsoppgaver stadig relateres til planer for fremtiden, ikke til den foreliggende situasjon.

Denne sirkelen må og kan brytes. De politiske dokumentene og vedtakene må utformes slik at Stortinget med bevilgningen til Forsvaret «kjøper» spesifisert kapasitet (styrkeinnsats og utholdenhet) for de oppgavene som er fastlagt i de samme dokumentene. Forsvarssjefens rapportering må innrettes tilsvarende, og baseres på øvelser som i motsetning til i dag også må omfatte de mest krevende av Forsvarets oppgaver. En slik omlegging vil for det første spisse ressursbruken for tilgjengelig operativ kapasitet, og dernest tillate reell politisk bedømmelse av hvilke kapasiteter det må bevilges for. Og slike bedømmelser vil utvilsomt være nødvendige når utgiftene for kjøp og drift av nye kampfly og nye eller moderniserte undervannsbåter skal innpasses i helheten.

Nils Holme
Tidligere direktør FFI

organiseringen. Saken handler om hva slags terrorberedskap Norge skal ha i fremtiden, ikke om personellet skal ha marinens uniform eller hærens uniform»

Når det gjelder fakta, så er MJK til stede på bakken i Kabul sammen med FSK/HJK. MJK har vært til stede kontinuerlig med folk på bakken i Afghanistan i hele perioden regjering og storting har bestemt. Vi står i dag skulder ved skulder sammen med kollegene våre nede i Afghanistan, et

samarbeid som går utmerket, og som er nyttig erfaringsutveksling for de to avdelingene. I tillegg vil vi bare minne om at MJK er en del av marinestyrken som nå er på vei til Adenbukta for å drive anti-piratooperasjoner i tiden som kommer.

Ellers er det slik som dere vet, at det vi har reagert kraftig på er selve prosessen og det å oppleve at de fagmilitære betraktninger MJK har, blir forsøkt truet/tiet til taushet. Og videre at de argumentene man faktisk har, ikke har blitt

vurdert seriøst og blitt en del av beslutningsgrunnlaget. Det er dette som er vårt hovedankepunkt mot den prosessen som har vært kjørt. Videre er det viktig for oss å påpeke at MJK respekterer de politiske beslutninger som blir fattet. Slik vi ser det er forslaget om et virksomhetsområde fremdeles under politisk behandling. Vi tillitsvalgte mener det både er vår plikt og rett å gi nødvendige innspill i den behandling som nå foregår. Dette er fordi vi mener at

denne saken ikke har vært utredet på en ryddig og god måte og dermed ikke er til nasjonens beste. Vi vil selvsagt følge det vedtaket som Stortinget fatter.

Andre Viktil
Sergei Moore
Tillitsvalgte MJK

Fighter Nordic 2013

Luftmaktstrategi og filo

Oberstløytnant i Luftforsvaret Harald Høiback er den eneste med doktorgrad i filosofi i Forsvaret. Nylig deltok han på Fighter Nordic 2013 i København med foredraget «Air Powers' Battle Against rising Expectations». Han er også med i TV-serien om Afghanistan som går på NRK.

TEKST OG FOTO:
GURI CHARLOTTE WIGGEN

Konferansen **Fighter Nordic 2013** samlet Norge, Danmark, Sverige og Finland i København i slutten av mai for å diskutere plattform for framtidig kapasitet i Nordområdene. Konferansen ble arrangert av **Defence IQ**, en britisk basert militær nettportal som produserer nyheter og arrangementer. Skandinavisk samarbeid innen Luftforsvar sees på konferansen i kontekst med åpningen av Nordvestpassasjen og mulige trusler. Harald Høiback viser i dette intervjuet Luftmakt i et bredt politisk, historisk og filosofisk perspektiv. Vi

møter ham på Akershus festning i Høgskolens lokaler. Kontoret er fullt av bøker, tidsskrifter, kart og bilder. Her skriver han bøker, gir ut tidsskrifter og forbereder undervisning.

Framtidige trusler i Nordområdene

-Hva kan man forvente av et nordisk samarbeid med tanke på nordområdene?

-Mitt inntrykk er at samarbeidet mellom de nordiske landene er tett. Jeg tror det er regelmessige øvelser mellom norske F-16, Svenske JAS Gripen og Finske F-18 Hornet, på pilotnivå. Bare for noen uker siden var den svenske luftforsvarsjefen her i Norge. Det

virker kanskje ikke som slik for svenskene fordi vi ikke gikk for svensk løsning, men nå tror jeg vi har kommet over den kneika.

Det er lang tradisjon i norsk sikkerhetspolitikk å være på siden med den sterkeste sjømakten. Vi er mer atlantisk retta enn svenskene. Vi har enorme havområder og rikdommer. Mye av dette området forvalter vi på vegne av verdenssamfunnet. En økologisk katastrofe i nordområdene kan få følger vi ikke aner konsekvensen av. Kampfly som F-35 løser ikke problemet ved eksempelvis en oljekatastrofe, men blir et verktøy blant flere. Om ikke den russiske staten, kan også private aktører utgjøre en trussel. Da må vi ha

eskaleringskontroll, mulighet til «å bli med oppover» for å avskrekke. Dette blir ikke mindre viktig som følge av ismeltingen.

Hvis vi ser de verste anslagene på at F-35 er blitt tre ganger så kostbart som Stortinget er blitt forespeilet, bør det sees i relieff av hva vi henter ut av verdier fra disse havområdene. Med det fokuset mener jeg at forsikringsprisen er lav. Vi øser milliarder ut av havet i olje og fisk. Å bruke litt ekstra solid «hengelås på denne pengebungen vår» synes jeg er fornuftig bruk av skattepenger. Vi må se hvor viktige disse områdene er. Da blir det viktig for staten og samfunnet å skaffe seg informasjon over hva som skjer.

-Da blir F-35 flyene viktige med tanke på overvåkning av havområdene?

- Ja, de gjør det. Et bilde er at disse flyene blir skarpe lommelyster; som har våpen til å avskrekke om man kommer i den situasjonen. Vi har «fjøslykta» som er satellitter og Orion som skaffer «det store bildet» over lang tid, men skjer det noe konkret og spesielt må vi vite det raskt. Da er disse maskinene unike. De kommer seg raskt fram og skaffer veldig mye informasjon, sender inn i beslutningssystem som gjør at dette kan gå fra å være data, til informasjon til kunnskap for de som skal fatte beslutningene på politisk nivå. Det må være skrekken for en statsminister eller forsvarsminister å vite at det har skjedd noe uten å ha tilgang til informasjon. Vi er også nødt til å fortelle våre naboer at dette er vår eiendom.

Definisjon av luftmakt i militær kontekst

-Når jeg tenker luftmaktstrategi,

Harald Høibacks eget kontorlandskap

tenker jeg først og fremst på hva det er mulig å få til. Nå finnes det et misforhold mellom «våre» forventninger og det som faktisk er gjennomførbart. Dette er noe som opptar ham.

Høiback mener han ble invitert til Fighter Nordic i København 20-30 mai på bakgrunn av sin kronikk publisert i den tyske journalen fra JAPCC (Joint Air Power Competence Centre) en NATO-institusjon. Han analyserer her etterreaksjonene av Libya-aksjonen.

-Hvilke forventninger kan vi ha? Hvis uskyldige omkommer er det urimelig å legge skylda på de som gjennomfører oppdraget – historisk sett var oppdraget i Libya helt briljant. Men så er Human Rights Watch kritiske og sier dette har kosta menneskeliv. Men tallene er små -rundt 70-90 sivile tap- etter bombing i millionbyen Tripoli. Tragisk nok for den som blir utsatt for det, men det er et misforhold mellom det som faktisk er mulig og de forventningene vi har.

Høiback ser gjennom brilleglass med et alvorlig uttrykk.

-Det jeg skriver om er hvor luftmakt kommer i fra. Under andre verdenskrig kunne man ta livet av 10.000 i løpet av en natts oppdrag. Det er der begrepet luftmakt dukker opp. Tradisjonelt kan luftmakt sammenlignes med en slegge, nå er det en skalpell.

I 1911 er første gang man bruker fly i en militær operasjon, men allerede i 1907 skrev forfattere om hvordan fly kunne legge storbyer som f.eks. New York øde. Det ville sette i gang voldsomme branner hvor sivilbefolkningen ville flykte ut av byen. Flyene de hadde var laget med bambusspann og seilduk. Der det var plass til én person og de fløy ikke noe særlig fortere enn en traktor. Det var de teknologiske forutsetningene, men tankene gikk fryktelig langt. Under første verdenskrig skjedde de mye på luftsida, men lite var forankra i doktriner og teori. Det var praktikere som satte seg ned og tenkte hva kan vi bruke dette til. Så fikk vi

flyveressene, disse røde baronene, som fikk voldsom oppmerksomhet av flere grunner.

Historien viser framgang

-Den viktigste grunnen til det var at krigen var kjennetegnet av ansiktsløse armeer, millioner som ble malt i stykker. I skyttergravene med artilleri.

Her hadde man derimot enkeltindivider, man kunne ha et forhold til. Som de gamle ridderne. Så det ble en heltedyrkelse. Utfallet for selve krigen rent operativt var objektivt sett omtrent null. Den røde baronen hadde veldig lite konsekvens for utfallet av den første verdenskrig. Ser vi på historien og mytene så er første verdenskrig en mye viktigere hendelse for luftmakt, enn hva luftmakt var for første verdenskrig. Første verdenskrig avgjøres på bakgrunn av produksjonstall og artilleridueller. Luftmakten var veldig lite viktig, generelt sagt. Etter krigen begynner teoretikere å skrive sine teorier om dette. Da kommer voldsomme forventninger om at neste krig avgjøres i lufta på noen dager. Med bombing, gass og brannbomber skal vi påføre fienden så store tap at befolkningen løper til parlamentet og ber om fred. Der er teorien på 1920-30 tallet. Gjennom andre verdenskrig bruker man store ressurser på luftkrig, som skaper enorme lidelser. Så får vi Golfkrigen i 1991, da er luftmakt blitt moderne kampfly. Sammen med rombaserte systemer og moderne informasjonsteknologi er de blitt så effektive at det er forestillingene våre, doktrinene, som henger etter teknologien og ikke motsatt. Tidligere hadde man mye større tanker og planer enn det teknologien kunne levere.

- Kan du utdype din oppfatning om at doktrinene henger etter i dag?

- Det er kanskje populistisk å si, men skjæringspunktet inntreffer under Golfkrigen. Hvor luftmakt i kombinasjon med romteknologi og informasjonsteknologi er så

effektivt at de andre forsvarsgrener begynner å bli engstelig for at det ikke skal bli krig på bakken igjen. Vi kommer til Jugoslavia i 1999 hvor en krig avgjøres uten at bakkestyrker er involvert i hele tatt. Landkrigen i Irak i 1991 varte bare i 100 timer. I Irak 2003 er dominansen enorm og ikke ett eneste irakisk kampfly tar av.

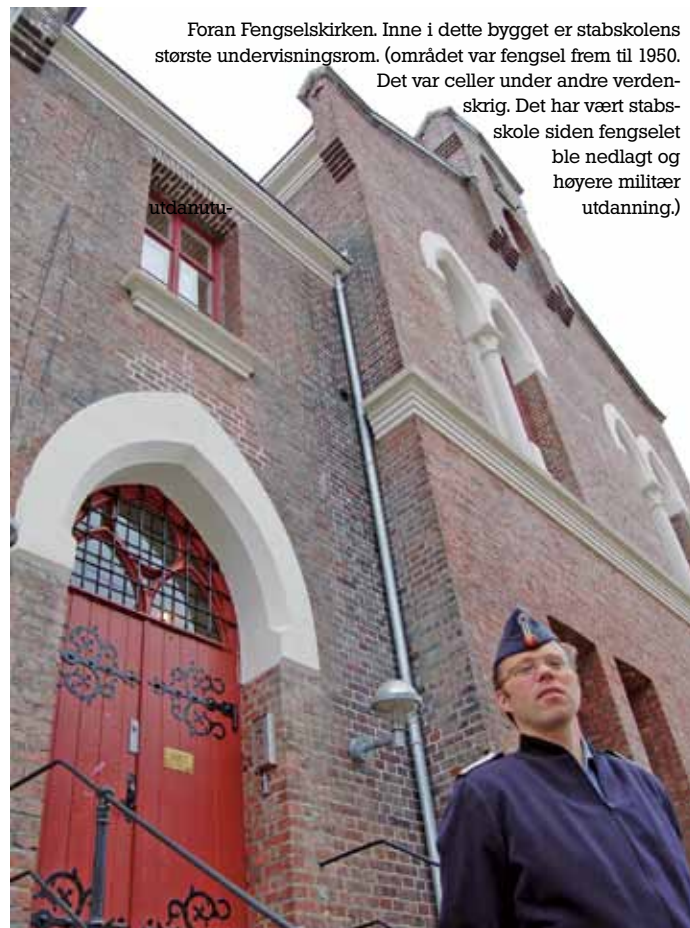
Det er ikke bare positivt å være så dominerende på Luftmakt, det har og sine dilemmaer mener Høiback.

-Spørsmålet er da hva skal vi bruke denne enorme presisjonen og makten vi har. Det er på en måte der diskusjonen går nå. Vi (den vestlige alliansen) har mulighet til å bombe et hvilket som helst land, eller et mål på kloden, nærmest når som helst. Det er ingen ting som er utenfor teknologisk rekkevidde. Vi kommer

også da inn i diskusjonen om droner i dag. Vi har enorme teknologiske muligheter, men ikke ferdigtenkt den juridiske, etiske og de operative dimensjonene. Og hvordan skal dette omsettes til å nå de strategiske målene vi har -som er politisk gevinst. Hvordan skal vi vinne den type operasjoner som i Libya, hvordan skal denne styrken omsettes i «tellende produkter» og «vinne» med de ressursene vi har.

-Hvordan skal man vinne over AQMI (al Qaeda i islamistisk Magreb) i ørkenområdene sør for Libya, de som okkuperte nordlige Mali i over et år. Og de som gjorde gisselaksjonen i Al Amenas i Algerie, som var et angrep på vestlige interesser. Det har vært snakk om «kjedereaksjon» da våpen fra Libya kom både separatister og jihadister i hende i det nordlige Mali?

-Da er jeg ikke sikker på om

Foran Fængselskirken. Inne i dette bygget er stabskolens største undervisningsrom. (området var fengsel frem til 1950.

Det var celler under andre verdenskrig. Det har vært stabs-skole siden fengselet ble nedlagt og høyere militær utdanning.)

Luftmakt er svaret. Teknologien her blir jo det minst interessante, om det er et førerløst fly som slipper en missil eller om det er en med en mann om bord, eller om det er en som ligger på en åskam med et gevær og skyter.

Når det gjelder Libya så er det også et uttrykk for den arabiske våren. Hvis vi tenker bare stabilitet ville vi bare latt diktatorer sitte. Men hvis vi legger andre verdier inn i vår utenrikspolitikk, blir det ikke slik. Jeg har inntrykk av at situasjonen i Libya ikke er så ille nå, som pessimistene ville ha det til. Tanken om at krigen ikke kan avgrenses til ett grafisk sted, tror jeg er riktig og viktig å ha i bakhodet. Går man til det skritt å bruke militærmakt vil det få konsekvenser langt utenfor området.

Avgjørelsen ligger på et politisk nivå, de ble tatt i FN. Det tror jeg var bra for libyerne. Det var en rekke heldige omstendigheter som gjorde det mulig å gripe inn i Libya, noe som ikke er tilfellet med Syria nå. Amerikanernes motvilje til å gå inn i Syria er også en generell krigstrøtthet, etter å ha holdt på i 15 år i muslimske land – ikke minst.

Mangel på etikk og jus ved bruk av droner

Nå ser det ut som teknologien også har løpt forbi internasjonal jus, da kan moderne krigføring havne i et alvorlig etisk dilemma.

-Det er det juridiske og det etiske som er det mest relevante. Diskusjonen som går i USA er fredsprisvinner Obamas bruk av droner. Bruk av ubemannede systemer i Jemen og Pakistan. (Det

er også droner stasjonert i flere land i Nord- og Vest Afrika. (journ. anm.) Er det i orden juridisk, etisk og politisk? Jeg ser det problematiske i at man får tilsynelatende «kostnadsfrie militære midler» i hende. Da blir terskelen for å bruke disse midlene veldig lav.

Det er de falne, altså tap av menneskeliv som belaster en president. Hvor mange pakistanere eller jemenitter som går med, er ikke så tungt. Sånn er det jo i Norge også. Vi er mye mer opptatt av våre egne som faller. Og sånn er det sikkert med pakistanere og. De er ikke så opptatt av andre enn sine egne. Det at en amerikansk president kan føre krig uten å sette egne soldaters liv i fare, vil endre hans tenkemåte.

Hva er F-35?

-Jeg mener vi har en teknologisk uovertruffen. Så ender man opp i en situasjon hvor man får helt urealistiske forhåpninger til hva luftmakt kan være. Det ser man også i kritikken i mot F-35. Kritikken er delvis irrelevant, men også urettferdig, etter mitt syn.

-Hva er urettferdig i kritikken av F-35, det er mye som blir kritisert både teknisk og politisk?

- Hvis man refererer til de programmene som har vært på TV så går kritikken på at F-35 ikke har bedre manøveregenskaper enn F-16 og Eurofighter. Men den kritikken mister man oversikt over forutsetningene for hele prosjektet, som var å få en allround maskin; som kunne brukes til litt av hvert. Det betyr at den ikke har ekstreme ferdigheter på alt den kan gjøre. Den kan sammenlignes med en sveitsisk lommekniv. En

vanlig skrutrekker er bedre og en kniv er bedre til å skjære med. Fordelen med den sveitsiske lommekniven er at den kan alt fra å åpne vinkorker til å skru skruer, den kan skjære og klippe papir.

Det var bakgrunnen til Joint Fight Striker - at man skulle ha en maskin som luftforsvaret og marinen kunne bruke. Da får den ikke ekstremferdigheter.

-Hva er den god på?

Det er en sensor. Manøvreringskapasiteten er ikke viktigst fordi luftkampene er avgjort lenge før det blir behov for den. Når sist ble en luftkamp avgjort av jagerflyets manøvreringsevne? Det er ikke sånn man fører krig lenger. Man skyter missiler på lange avstander. F-16 ville vært sjanselos mot en F-35, fordi F-35 ser en F-16 mye tidligere og våpen kan levere mye før, mens en F-16 pilot sitter og forbereder seg på at han skal svinge, så er kampen avgjort lenge før han kommer dit. Det avgjøres mange mil før man møtes.

Sensorer gir evnen til å utveksle informasjon med andre plattform-er, på bakken eller på fartøyet eller hvor det er. Den har en helt annen kapasitet enn forrige generasjons kampfly, når det gjelder å få, fordele og bruke informasjon. Den skal brukes mot lufttrusler og bakketrusler. Hvis vi skulle hatt ekstrem ferdigheter måtte vi kjøpe F-22 og noe annet for andre ferdigheter. Da tror jeg regninga ville blitt større enn nå. Det blir for dyrt å ha spesialiserte løsninger.

-Har vi behov for så mange fly?

-Vi kan nesten ikke ha færre om vi skal ha et system. Man skal utdanne folk på det her. Vedlikehold, de skal plasseres på litt

forskjellige steder, Hvis vi ser på kart og geografi så trenger Norge et kampfly. Vi hadde eksempelvis seks maskiner med i Libya og cirka 20 skrog ble da brukt. Det var vellykket i Libya fordi vi treffer det vi sikter på. Vi mister ikke personell, vi mister ikke utstyr. Tapstallene av sivile var historisk lave. Militært var dette vellykka, hvorvidt det blir politisk vellykka ligger ikke i forsvarshender. Militærmakt kan overvinne en motstander som står i veien men den kan ikke gjøre utviklinga i ettertid. Militærmakt er i sin natur destruktiv, sier Høiback ettertenksomt.

Paradigmeskifte inspirerte til studier

Det var mye forvirring i ettertiden av den kalde krigens slutt.

- Mange i Forsvaret hadde aldri stilt seg viktige spørsmål. Tidligere fikk man svar ved å se på kartet. Kola-basen var svaret på alle eksistensielle spørsmål. Så går Sovjet i oppløsning. Etter hvert kom spørsmålet hva skal vi med et forsvar? I 1985 var det lett å svare på det. Men i år 2000 var det ikke like opplagt. Min sjef satte da i gang flere prosjekter også i filosofi. Det har for min del resultert i å se på Luftmakt, eller hvorfor tror vi det vi tror, forteller Høiback. Det resulterte også i den tykke boka «Krigens Vitenskap» utgitt i 2012 på abstrakt forlag. Den brukes i undervisningen på Høgskolen.

Harald Høiback tok doktorgrad i filosofi fra Universitetet i Oslo i 2010. Den kom i bokform i 2013 og har tittelen « Understanding Military Doctrine: A Multidisciplinary Approach ».

Drone i bruk i Afghanistan av blant andre afghanske styrker.

”LILLA OFREDEN”

AV TROND SÆTRE

På denne bakgrunnen har den svensk-russiske krig av 1741-1743 fått navnet «Hatternas Ryska Krig» i Sverige. Sveriges status som stormakt ble alvorlig svekket ved utfallet av den store nordiske krig i 1721, der Sverige hadde mistet sine baltiske besittelser til Russland. Hattenes uttalte mål var å vinne tilbake det de tapte under krigen i et forsøk på å gjenreise Sverige som stormakt.

Planen var at den svenske hæren skulle invadere den russisk-finske byen Vyborg, og avansere derfra til den russisk-finske grensen mot St. Petersburg (på den tida Russlands hovedstad). 28. juli 1741 ble krig erklært, uten at den dermed var fullt i gang. Sverige viste seg nemlig å være dårlig forberedt på den krigen som de selv hadde tatt initiativet til. Invasjonen ble forsinket da en epidemi brøt ut på svenskens flåte, og blant annet tok livet av en admiral. Den utpekte kommandøren, general Charles Emil Lewenhaupt ankom ikke Finland før to måneder etter krigserklæringen, og på det tidspunktet hadde svenskene allerede tapt det innledende slaget. Med tallmessig overlegen styrke hadde russerne angrepet garnisonen i Villmanstrand (finsk navn: Lappeenranta). En annen svensk general, von Budderbrock, unnløt å sende forsterkninger fordi han ikke trodde russerne hadde til hensikt å angripe. Lewenhaupt prøvde å organisere flåten, men den var ikke kampklar ennå. De var nødt til å inngå en våpenhvile med russerne i desember.

Svenske styrker var ikke de eneste med problemer. 1741/42 var nok en vanskelig vinter i Russland, og russerne hadde problemer med å få satt inn hovedstyrkene. Lettere regimenter ble slått tilbake da de prøvde å gjennomføre angrep på finsk side, og et russisk forsøk på å krysse isen over til Finland i mars ble forpurret av dårlig vær. Samme vår slet Lewenhaupt med å få marinekommandørene med på planene sine. De nektet å bli med på et angrep i mai fordi de hadde fått ordre om å patruljere. I juni nektet de også å følge Lewenhaupts instruks om å seile til Berjozovyjeøylene utenfor St. Petersburg fordi risikoen var for stor. Samme måned fikk Lewenhaupt riktignok andre maritime forsterkninger: Den svenske hovedflåten ankom endelig Finland, og fikk snart støtte av en galeiflåte. Men svensk uenighet ga russerne nok en gang sjansen til å komme på offensiven: Lewenhaupts russiske motstykke, den erfarne kommandør Peter von Lacy, samlet en styrke på 30 000 mann som krysset grensa den 13. juni med støtte fra en russisk galeiflåte. En feilvurdering om forsvaret av byen Fredrikshamn (finsk navn: Mäntlathi) førte til at den viktigste posisjonen ikke ble forsvart, og 28. juni ble byen påtatt av den svenske hæren idet denne trakk seg ut.

Med vedvarende samarbeidsproblemer mellom den hæren og

Avviklingen av det svenske eneveldet i 1718 åpnet for partidannelser, blant annet Hattpartiet, som fikk flertall i riksdagen i 1738. Med partiets aggressive utenrikspolitikk, særlig ovenfor Russland, virket en ny krig i Østersjøen uunngåelig.

marinen sto Lewenhaupts styrker uten sikre forsyninger. Russerne fortsatte å avansere, men ingen større slag ble utkjempet resten av sommeren 1742. Svenskene trakk seg tilbake i Helsingfors for å samle troppene og forberede et forsvar, men innen 13. august hadde russerne omringet den finske hovedstaden på land, og fra den 20. også langs kysten. Dagen før var Lewenhaupt og en annen svensk general, Buddenbrock, hjemkalt til Stockholm. Fadesen var et faktum, og hattene trengte syndebukker. Både Lewenhaupt og Buddenbrock endte på skafottet.

Likevel var ikke krigen slutt, selv ikke da svenskene kapitulerte ved Helsingfors allerede den 24. august, og overlot alle våpen og forsyninger til russerne. Dette var begynnelsen på den fasen av krigen som ble kjent som ”lilla ofreden”. I løpet av høstene okkuperte russerne hele Finland, inkludert Åland. En stund var det snakk om å gjøre Finland til et uavhengig kongedømme og buffersone mellom Sverige og Russland. Men disse planene løp ut i sanden.

I mars 1743 ble Åland gjenerobret av svenskene, og et forsvarverk for å hindre russerne i å nå Sverige ble satt opp. Ytterligere svenske tiltak ble satt inn på sørpissens av Finland. I begynnelsen av juni 1743 hindret fortsatt den svenske flåten von Lacy's galei i å bevege seg videre vestover. Men den 7. juni greide en russisk flåte å lokke den svenske flåten ut av sine stillinger ved å late som den prøvde å engasjere til kamp. I stedet seilte den videre, og sikret den russiske marinen større bevegelsesfrihet i Østersjøen. Sverige var nødt til å be om fredsforhandlinger.

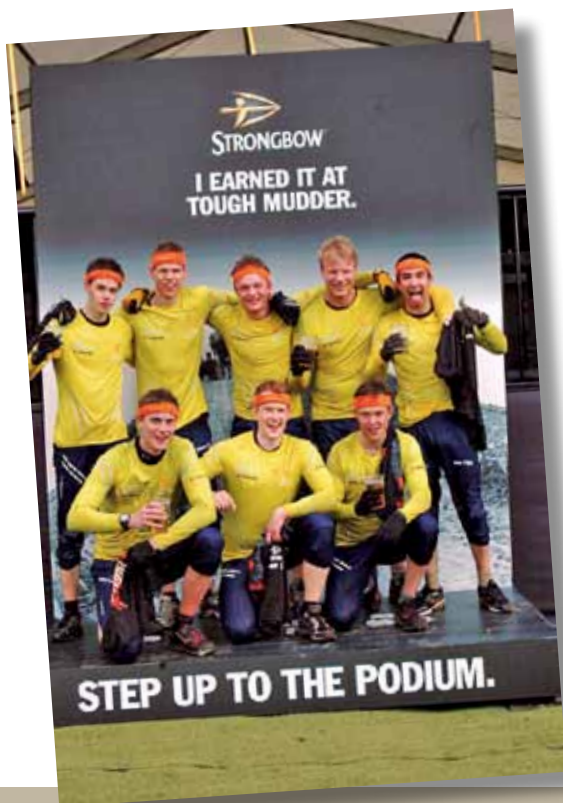
Resultatet var freden i Åbo. På tidspunktet da denne ble inngått, august 1743, var von Lacy i ferd med å forberede landgang i Umeå. Keiserinne Elisabet lovte å trekke de russiske styrkene ut av Finland på den betingelsen at fyrstbiskop Adolf Fredrik (som var onkel til keiserinnens utpekte arving), skulle bli ny, svensk konge etter den barnløse Fredrik 1. Sverige måtte også avstå de territoriene som Russland hadde besatt ved våpenhvilen i 1741. Dette tapet gjorde det vanskeligere å forsvare grensene mot øst, og skulle bli skjebnesvangert for Sverige under Napoleonskrigene.

Sverige prøvde å lære av sine feil ved blant annet å bygge garnisonen Sveaborg utenfor Helsingfors. Sveaborg styrket byen sjøfart og næringslivet, men kunne ikke hindre en ny, russisk okkupasjon i 1808, da russerne, takket være islagt vann, kunne gå utenom festningen.

En trøst for svenskene var det kanskje at Adolf Fredrik aldri ble russernes forlengete arm; han brøt med den russiske tronen etter kort tid. For øvrig gjorde han lite av seg som konge, men sønnen hans, Gustav 3, gjeninnførte eneveldet i Sverige.

Cyber-gjørmetryner!

“I do not whine – kids whine.” Maraton? Triathlon? Nero på Evjemoen? 3-mila?
– Glem det! Tough Mudder utenfor London er det drøyeste vi har gjort utenfor Forsvaret - ever. Vi er fremtidens cyberoffiserer – og vi tåler gjørme!

Når dette skrives sitter vi åtte befalelever tilbake på skolebenken på Forsvarets Ingeniørhøyskole, klare for semesterets siste eksamener. For dette ville vi utfordre oss selv til å gjennomføre det drøyeste gjørmeløpet som fins – bygget av britiske spesialstyrker. Det kokte ned til rå styrke, utholdenhet og kameratskap. Mål 1: Alle skal gjennom. Mål 2: Ingen blir etterlatt.

Fredag 3. mai forlot vi Jørstadmoen leir – med stø kurs mot London. Takket være rushtrafikken ble taxituren til hotellet foretatt sammen de cirka 4 millioner andre innbyggerne som daglig pendler fra forstedene. Vi rakk å få i oss litt middag, før det nådeløst bar i seng. Reveljen lørdag ble satt til 04:30, frokosten ble det så som så med og en trøtt to timers biltur senere var vi på plass rett før 07:00.

1 time til start

Registrering, drikke, mat og oppvarming. Ikke sånn «jogge lett rundt omkring og strekke litt», som ellers proffe maratonløpere gjør. Nei her var det fullt trøkk!

15 minutter til start

Den mest motiverende oppvarmingsøkten vi noensinne har vært borti var gjennomført. Av gårde til startområdet for å vente på startskuddet. «Adrenalin boost» fra noe som lignet mistenkelig på

Fakta:

19-20 km

22 hindre

• Gjørme • Strøm • Flammer • Isvann • Vegger

10 000 deltakere, 500 000 globalt

Oversiktlig arrangement

Scan QR-koden og se en
rå youtube-video av
Tough Mudder 2013 her.

en drill Sergeant og tatt ut fra en hvilken som helst krigsfilm. Oorah-ropene ljommet over viddene. Vi var klare i første pulje, blodet kokte i årene etter oppvarmingen – vi var tente og klare for å møte hva som helst der ute i gjørma, inkludert et overveldende antall hindre.

Gi gass!

Normert tid er 2,5-4 timer på den cirka 20km lange løypa, og det er cirka 10 000 deltakere. Vi fullførte med stil på rett over 2 timer. Underveis kunne vi motta hjelp fra de andre deltakerne – og vi gav også vårt for at alle i nærheten skulle komme seg gjennom. Det dreide seg ikke bare om oss. Det var lag foran, bak og ved siden av oss. Og alle var innstilt på å få alle gjennom de utroligste hindre. Gjørmebasseng, isvann-container, klatrehinder, krypehinder, ålehinder, irskebrett mest egnet til skateboard og elektriske tråder med 10 000 volt som zappet oss. Ord er ikke tilstrekkelig til å beskrive – dette må oppleves! Tough Mudder handler ikke om å vinne, det handler om samarbeid, kameratskap og å knytte bånd.

Følelsen etter målgang, med en godt sponset Strongbow i hendene, var ubeskrivelig god. Så god at de siste kreftene ble brukt til å heie frem lagene bak oss på de siste hindrene. Vel fortjent underholdning syns vi, før vi med de merkeligste ganglag subbet oss av gårde til den norske arrangørens festmiddag.

En utrolig reise, med en utrolig gjeng, er helhetsinntrykket som sitter igjen hos laget Norwegian Defence Cyber Academy! Og med en real blanding av utfordringer som løses ved godt kameratskap sitter vi alle igjen med et godt inntrykk av arrangementet Tough Mudder 2013, North London. «I understand that Tough Mudder is not a race – but a challenge!» «I put teamwork and camaraderie before my course time.» “I help my fellow mudders complete the course.” «I overcome all fears.»

Tough Mudder 2014, er DU tøff nok?

Hilsen Cybergutta på FIH

Olympus has fallen

Am. action

Med: Gerard Butler, Morgan Freeman, Aaron Eckhart, Angela Bassett
Regi: Antoine Fuqua
Manus: Creighton Rothenberger, Katrin Benedikt
1 time 59 min

Av NILS VERMUND GJERSTAD

Nordkoreanere angriper USA!

Timingene til «Olympus has fallen» er skremmende gode; det handler nemlig om Nord-Korea som angriper Washington D.C. og iverksetter plan om å gjøre Sør-Korea kommunistisk og spille USA militært ut på sidelinjen.

Handlingen har mye til felles med de tre første «Die Hard»-filmene, med en slagkraftig Bruce Willis i hovedrollen, bare at denne gangen er

terroristene en reell militær-makt og den slitne politimannen er byttet ut med en seig sikkerhetsvakt for den amerikanske presidenten. Innledningsvis blir vi kjent med Security Service-agenten Mike Banning (Butler) som blir degradert til en kontorjobb etter at presidentens kone, The First Lady, omkommer i en bilulykke hvor han har det overordnede ansvaret. Så braker det løs med luftbåren nord-koreansk invasjon over Washington D.C. Som tittelen tilsier faller Det

hvite huset i hendene på invasjonsmakten.

Presidenten blir tilfanget av nordkoreanerne, og situasjonen ser bekmørk ut. I kjent amerikansk actionstil er det kun en mann som kan redde presidenten og etablere status quo. «Olympus has fallen» er en smule pompøs, med bl.a. Stars and Stripes som svaier i slow motion i filmens første scene. Men actionscenene er formidable å se på det store lerret. Åpenbart har manusforfatterne Creighton Rothenberger og

Katrin Benedikt latt seg inspirere av 911-terroraksjonene i scenen med det nordkoreanske flyet som angriper Det hvite hus fra luften.

Voldsnivået er høyt, med både eksplosjoner og hodeskudd på nært hold, men det er tross alt ganske autentisk i forhold til mange andre filmer.

Regissør Antoine Fuqua har vist seg tidligere som en eminent actionregissør, og imponerte med debutfilmen «Training Day» i 2001, som ble tildelt Oscar. Tre år senere laget

han den sterkt undervurderte krigsfilmen «Tears of the Sun», som handlet om en gruppe elitesoldater anledet av Bruce Willis, som reddet ut hjelpearbeidere i tykkeste Afrika.

I «Olympus has fallen» er det Gerard Butler som gestalter hovedrollen.

Den 43-år gamle skotten ser ut til å være i topp fysisk form, og det hjelper på troverdigheten til hans rolle som uredd og hardtslående sikkerhetssjef. Men jeg savner litt mer av den grovkornede humoren slike

bigger than life-helter pleide å ha på 1980- og 90-tallet.

«Olympus has fallen» kan tidvis føles noe selvhøytidelig. Det samme kan sies om presidentens kraftpatriotiske tale om "God bless America", men det hører vel med i en actionfilm hvor så mye står på spill. Filmen er mest verd å se for de imponerende invasjonsscenerne av Det hvite hus. Så langt har denne tjent inn 132 millioner dollar på kinomarkedet, og det er all grunn til å tro at den slår an på DVD også.

UNMISS

– statsbygging og fredsoppretting i

UNMISS ble etablert samtidig som den nye nasjonen Sør Sudan ble opprettet, i juli i 2011. At Norge har vært engasjert i Øst Afrika i mange år, har nok vært kjent for mange hjemme. Men at vi også har et sterkt engasjement i FNs misjon i Sør Sudan, er nok en større hemmelighet.

Oberst Petter Lindqvist.

AV OBERST PETER LINDQUIST

Misjonen har to hovedsatsingsområder. Det viktigste er det som gjerne forkortes PoC, protection of civilians. Beskyttelse av sivile i et samfunn som gjennom årtier har vært hjemsokt av krigshandlinger. væpnede grupper herjer fortsatt i Sør Sudan, og tar livet av tusener hvert år. like mange blir lemlestet og preget for livet.

Det andre viktige satsingsområdet er støtte til oppbygging av myndighetsapparat, og for den militære FNstyrken innebærer det å støtte i oppbyggingen av en velfungerende hær. Den store utfordringen i nettopp den

oppgaven ligger i at denne hæren i øyeblikket representerer en trussel for deler av den sør sudanesiske befolkningen. Det å mestre begge oppgavene blir derfor krevende å kommunisere til både landets befolkning, men også til andre aktører.

Den norske kontingenten består av 18 stabsoffiserer. Hovedtyngden av disse jobber i styrkens hovedkvarter, UNMISS Force Headquarters, der også stabssjefen er norsk. Denne stillingen deler Norge med England, slik at de landene tar ett år av gangen. Oberst Petter Lindqvist overtok som Chief of Staff i april, og har ett år foran seg i ledelse av hovedkvarteret i Juba.

Jobben som stabssjef er nok noe mindre rutinepreget enn hva man vil forvente med utgangspunkt i tilsvarende nasjonale eller NATO stillinger. UNMISS er fortsatt en ung misjon og bærer preg av at mye fortsatt ikke er innkjørt. En integrert misjon er like utfordrende som den er interessant, og krever at alle som sitter i lederstillinger er i stand til å sette seg inn i helheten og bidra "ut av egen boks". misjonen har krevende operative utfordringer med begrenset mobilitet over enorme områder som for eksempel i regntiden, som utgjør halve året, betyr at all logistikk, alle patruljer og all personelltransport må gjennomføres med fly

eller helikopter. Når det i tillegg er trusler fra bakken som setter krav til bruk av kun militære helikoptere, som det kun er svært få av, betyr dette at både koordinering og planlegging blir krevende. Selv om militære offiserer nok har en del til felles, vil en internasjonal stab fra over 50 nasjoner uten felles bakgrunn også utfordre effektiviteten. Opplæring og vektlegging av enkle, men likevel gode rutiner blir viktig når man skal lede operasjoner og samtidig utvikle stabens evne til å fungere samordnet og effektivt.

De fleste av offiserene er tilknyttet det militære hovedkvarteret som er en del av den integrerte misjonens ledelse.

verdens yngste nasjon

SRSR, Hilde Frafjord Johnsen, er misjonens leder, og har dermed ansvaret for både den militære og sivile komponenten av UNMISS. Den militære komponenten består av 7000 soldater fordelt på et landområde ca to ganger Norges størrelse.

De norske offiserene er samlet i et eget miljø på det såkalte norskehuset. Her bor 14 av stabsoffiserene i en egen "compound".

- "vi har en egen admoff som utgjør vårt støtteelement. Han følger opp driften av huset, økonomi og annet administrativt knyttet til selve kontingenten. ellers har jo SNR det administrative ansvaret for kontingenten.

Det innebærer blant annet løpende kontakt med FOH i form av ukentlig rapportering, og ellers dersom det er nødvendig"

Stabsoffiserer er tilknyttet alle de sentrale militære funksjonene her. Vi har personell på J1, J2, J3, J5, og hos DCOS OPS. UNMISS HQ har en egen enhet som samler og bearbeider all informasjon. denne kalles JMAC - Joint military assessment Centre- og her har Norge stillingen som deputy. Vi har videre stillinger på MOVCON, med ansvar for planlegging av rotasjoner for de fem bataljonene som er deployert ut i hele Sør-Sudan. En annen viktig jobb er ved den såkalte Contingency Owned Equipment enheten. Her

gjennomføres det vurderinger av status på avdelingens utstyr med tanke på operativ evne. Norge har med andre ord mange viktige og interessante stillinger i styrkehovedkvarteret, som har totalt ca 200 offiserer fra over 50 nasjoner.

Sist, men ikke minst har vi også stillinger i UNMISS som er mer operative. De såkalte MLOene - military liason officers - er plassert ute i Sør Sudans ti delstater. Her jobber man i mindre team og har kontakt mot lokale myndigheter, driver opptrening og liasonering mot SPLA - som skal være Sør Sudans hær, men som fortsatt har et stykke igjen før den fungerer som den bør. MLOene har krevende og

interessante dager, der alle sider av offisersbakgrunnen settes på prøve. Du må være forberedt på krevende patruljer over flere døgn. Samtidig skal du også være i stand til å gjennomføre møter med ledere i lokale landsbyer, ta ansvaret for større team med veldig forskjellig bakgrunn og samtidig være forberedt på å reagere rasjonelt på overfall, angrep på patruljer, eller andre hendelser som kan true sikkerheten til UNMISS personell.

Jeg følger opp med flere brev fra misjonen, skal også dele med bilder med dere og opplevelser fra egen hverdag når jeg etterhvert får besøkt avdelingene ute.

Norsk kapasitetsbygging – En lite kjent suksesshistorie

På oppdrag fra det norske Forsvarsdepartementet har Steria AS evaluert arbeidet med Forsvarsrettet Sikkerhetssektorreform (FSSR) i Montenegro i perioden 2006 - 2012. Evalueringen dokumenterer at forsvarets bistand har oppnådd gode resultater med relativt få ressurser. Hva har vært suksessfaktorene?

Fra ett av møtene i team "Sikkerhetspolitikk" der temaet var NATO.

Av SVEIN-TORRE KRISTIANSEN
SENIORRÅDGIVER, PHD STERIA AS

Det norske forsvaret høster ofte rosende omtaler hva gjelder løsning av skarpe oppdrag. Sjeldnere hører vi om forsvarets arbeid mot sivilsamfunnenes institusjoner i postkonfliktland eller i land med svake demokratiske tradisjoner. Forsvarsrettet sikkerhetssektorreform (FSSR) betegner tiltak som skal bidra til demokratisk utvikling og sivil kontroll med bevæpnede styrker i slike land. Sett opp mot kostnadene ved å sende soldater i fredsopprettede eller fredsbevarende operasjoner er bistand til kapasitetsbygging relativt lite ressurskrevende. Bistand til demokratisk kontroll med sikkerhetssektoren er i økende grad betraktet som et viktig virkemiddel for fred og stabilitet. Spørsmålet er imidlertid hvordan bistand fra vestlige land kan lykkes med å transformere institusjoner med tradisjon for autoritært styresett i en mer

demokratisk retning. Den norske bistanden til Montenegro gir et eksempel på vellykket praksis.

Steria AS har evaluert FSSR-programmets organisering, ressursbruk, prosesser og oppnådde resultater. Evalueringssarbeidet har vurdert hvordan samspillet mellom programeier (FD), prosjektorganisasjon og mottaker av bistand har vært organisert og ledet. OECDs retningslinjer for evaluering av bistand er lagt til grunn for å vurdere hvorvidt bistanden har blitt oppfattet som relevant, effektiv, virkningsfull og bærekraftig. Et viktig underliggende tema i evalueringen har vært å utvikle kunnskap om vilkår for å lykkes med å realisere FSSR-programmer i andre kulturer. I den forbindelse har det vært viktig å vurdere gode prosesser for kunnskapsoverføring mellom bistandsyter og mottaker av bistand. Evalueringen har utviklet en modell for god FSSR-praksis og identifisert sentrale suksesskriterier for å lykkes med slike satsninger i fremtiden.

Bakgrunnen for FSSR-bistand til Montenegro

I 2007 hadde det norske Forsvarsdepartementet bygget opp en kapasitet for å gjennomføre FSSR-programmer. Norge ønsket å etablere en nisjekapasitet og profil innenfor kapasitetsbygging i postkonfliktland og i postautoritære stater. Montenegro var en liten og oversiktlig nasjon med definerte behov og med en uttalt ambisjon om EU og NATO medlemskap. Norge hadde lange tradisjoner for samarbeid med land på Balkan, og Montenegro ble vurdert som en god pilot for norsk FSSR-satsning. Det er siden høsten 2008 bevilget litt i overkant av 7 millioner kroner til arbeidet med utvikling av institusjoner og embetsverk i Montenegro.

Montenegro (ca. 670 000 innbyggere) var i union med Serbia frem til 2006 da landet, som resultat av en folkeavstemning, ble selvstendig. Etter uavhengigheten fra Serbia har Montenegro hatt en uttalt ambisjon om å bli medlem av både NATO og EU. For

å bli kvalifisert som medlemsland i EU og NATO har det vært påkrevd at Montenegro måtte reformere egen forsvarsstruktur og institusjoner for å tilfredsstille NATO- og EU- standarder.

Norske aktiviteter i Montenegro

Den norske bistanden til Montenegro har støttet kapasitetsbygging innenfor områdene Human Resource Management (HRM), sikkerhetspolitikk og plan og budsjettering. Det viktigste resultatet innen *HRM-området* har vært utviklingen av et rammeverk for ny tjenestemannslov, herunder prosedyrer for utvikling av personalsystemet, nye prosedyrer for kvalifikasjonsbasert rekruttering og karriereveier. Den norske innsatsen har vært avgjørende for arbeidet med å profesjonalisere HR-funksjoner og prosesser. I tillegg er det gjennomført flere engelskkurs og utviklet «on-boarding» program etter modell fra norsk FD. Innenfor *sikkerhetspolitikk* er medarbeidere tilført god innsikt i prosesser for medlemskap i EU og

i Montenegro

Management Board. Fra venstre: Morten Ringheim prosjektkoordinator, Haakon Blankenborg Norges ambassadør, Deasko Jovanovic viseforsvarsminister, Svetlana Vukovic dir. for personelldirektoratet, Erik Lund-Isaksen departementsråd, Rajko Novicevic, viseforsvarsminister.

NATO. De har fått trening i å utforme policy-dokumenter tilført økt forståelse for profesjonalisering av samspillet mellom politisk nivå og embetsverk. Det montenegrinske embetsverk har fått trening i metodikk for utarbeidelse av Strategic Defence Review med tilhørende langtidssplan. Plan- og budsjettprosesser er nå mer profesjonaliserte, realistiske og transparente. Programmet har gjennomgående fokusert på saksbehandlernivået, noe som har medvirket til utviklingen av et embetsverk med økt innflytelse og autonomi i forhold til politisk nivå. FSSR-programmet har bidratt vesentlig til landets NATO- og EU-tilpasning.

Å lykkes med å tilpasse montenegrinske institusjoner og embetsverk til vestlige standarder og tankesett er en komplisert oppgave. Til tross for kulturelle forskjeller, språklige barrierer og relativt begrensede ressurser har det norske FSSR-bidraget oppnådd særdeles gode og relevante resultater. En arbeidsform basert på dialog, opplæring i metodikk

og evnen til å fungere fleksibelt i møte med montenegrinske behov, fremstår som sentrale suksessfaktorer i det norske FSSR-bidraget. Tilførsel av metodekompetanse og arbeid med å skape vilkår for å få til varig samspill på tvers av fagområder og montenegrinske departementer har vært avgjørende for at bistanden av montenegrinerne erfares som bærekraftig. Fra montenegrinsk side understrekes det at den norske bistanden har vært en suksess dels på grunn av de norske medarbeidernes fagkompetanse, men ikke minst på grunn av en involverende arbeidsform som har bidratt til å utvikle eierskap til prosessen blant montenegrinske myndigheter og embetsverk.

Det at den norske bistanden har tatt utgangspunkt i montenegrinske behov og ikke har hatt som formål å implementere en standard «bistands-pakke» la tidlig grunnlaget for utviklingen av tillit til de norske representantene. En annen betydelig suksessfaktor har utvilsomt vært god timing. En bakenforliggende

drivkraft til programmet resultater, og som har gitt bistanden nødvendig oppmerksomhet og støtte både blant embetsverk og på politisk nivå i Montenegro, har vært landets medlemskapsambisjoner i NATO og EU.

Evalueringen har identifisert følgende suksessfaktorer for å lykkes med FSSR-programmer:

- et programstyre i Norge bør suppleres av en lokal governance-modell i mottakerlandet. En lokal governance-struktur bør etableres for å sikre god dialog, gode nettverk og forankring av bistanden hos relevante lokale aktører
- bistandsarbeidet må involvere embetsverknivå og forankres i embetsverkets praktiske behov
- en strategi som sikrer gode prosesser for kunnskapsoverføring mellom bistandsyter og mottakere av bistand må etableres
- en plan for spredning av god praksis på tvers av institusjoner hos bistandsmottaker må utarbeides

- bistanden må erfares som nyttig og vesentlig på politisk nivå (timing)

En utfordring med gjennomføring og styring av bistandsprogrammer som ledes av departementer er imidlertid at departementsstrukturen ikke er utviklet for å lede tverrfaglige programmer av denne typen. Selv om Forsvarsdepartementet har fungert svært fleksibelt for den enkelte prosjektdeltakelse er ikke kapasitetsbyggingsprosjekter departementets primæroppgave. Andre og mer presserende oppgaver tar lett oppmerksomhet fra denne typen prosjekter. Av den grunn kan det stilles spørsmål ved hvordan man fremover skal sikre god styring og en effektiv prosjektorganisering av FSSR-programmer. Det bør av den grunn etableres en strategi med retningslinjer for hvordan FSSR-arbeidet i det videre skal innrettes, organiseres og styres. Den norske bistanden til kapasitetsbygging i Montenegro er i så henseende en veiviser.

Av JOHN BERG, FORSVARSANALYTIKER

USAs forsvar må kutte

Dramatiske budsjettkutt i overskuelig fremtid vil tvinge det amerikanske forsvaret til pinefulle reduksjoner, og dette preger det nå igangsatte arbeidet med den neste 4-årige langtidsplanen, QDR (Quadrennial Defence Review) 2014. Planen skal være klar i februar neste år. En av løsningene som vurderes er "tiered readiness" (gradert beredskap) der bare de viktigste innsatsstyrkene får tilstrekkelig trening til å være kampklare på korteste varsel. Marinekorpset er eneste forsvarsgren som kategorisk avviser dette, ut fra det syn at hele korpset er en innsatsstyrke med høyeste prioritet. Da vil marinekorpset heller redusere antallet avdelinger.

Alle de fire forsvarsgrenene må imidlertid gjennomføre grunnleggende revurderinger av sine styrkemål, dels som følge av tilbaketrekkingen fra Afghanistan men først og fremst grunnet trangere økonomiske rammer. Foreløpige planer for marinekorpset er å kutte minst ned til 182.000 personell. Korpset skal samtidig sette opp en Special-Purpose MAGTF (Marine Air-Ground Task Force) med crisis response i Afrika som høyest prioriterte oppdrag. Den vil få fremskutt basering, med et MV-22 Osprey tilt-rotor "fly-helikopter" element med kapasitet for fylling av drivstoff i luften, slik at den får "kontinental rekkevidde" fra en landbase. Budsjettkutt til tross, korpsets representant i QDR-arbeidet, generalmajor Kenneth McKenzie, antyder at MAGTF-en om noen år kan få kapasiteten oppgradert fra crisis response til en grad av theatre engagement. US Army synes å ha lignende planer på brigadenivå. For utvikling av slike konsepter er det organisert et nytt

Office of Strategic Land Power, men dette synes mest fokusert på Stillehavsregionen (se nedenfor).

Generalloytnant Moeller.

US Air Force jobber med sine planer helt frem til 2023 og regner med å ha klar et forslag til strukturplan i august. Arbeidet ledes av USAF Deputy Chief of Staff for strategic plans and programs, generalloytnant Michael R. Moeller. Utgangspunktet er at USAF nå har vært i krig- og krigslignende situasjoner i 23 år (inkludert de to flyforbudsso- nene over Irak 1991-2003) og det vil ta minst tre år bare å hente seg inn igjen. Treningen har i stor grad vært konsentrert om bekjempelse av opprørsstyrker og det er mye "full-spectrum training" å ta igjen. Derfor må planleggingsperspektivet være ti år. Planleggingen vil bygge på 28 strategiske spørsmål som må besvares vedrørende beredskap, styrkestruktur og modernisering. Det synes helt klart at USAF vil bli mindre.

USAs forsvarsminister Chuck Hagel.

USAs nye forsvarsminister, Vietnamveteranen Chuck Hagel, har varslet at innsparingene under hans to siste forgjengere vil fortsette, basert på en Strategic Choices and Management Review der arbeidet ledes av viseforsvarsminister Ashton B. Carter og forsvarsjefen, general Martin E. Dempsey. Hagel sier at han vil gå løs på kostnadenes "principal

drivers", blant annet når det gjelder å "develop replacements for aging weapons platforms." Han sier: "... the military's modernization strategy still depends on systems that are vastly more expensive and technologically risky than what was promised or budgeted for." Han ønsker seg et anskaffelsessystem "so that our programs do not continue to take longer, cost more, and deliver less than initially planned and promised."

Det synes å gå mot en hard debatt om antallet hangarskip og hangarskip air wings, muligens også om antallet atomdrevne angrepsubåter. Forsvarsminister Hagel går inn for en slankere og flatere kommandostruktur med færre generaler og admiraler. (Air Force Magazine, mai 2013, Jane's International Defence Review, mai 2013)

US Army i Stillehavsregionen

US Marine Corps.

Et Association of US Army LANPAC (Land Force in the Pacific) symposium har synliggjort at US Army nå legger økende vekt på Stillehavsregionen. Dette kommer samtidig med deployeringen av Hærens THAAD (Terminal High Altitude Area Defence) system antimissilforsvar til Guam, som et åpenbart svar på Nord-Koreas missilrasling. Den amerikanske hæren har omtrent 91.000 personell i regionen, men de har lenge vært sterkt engasjert i de nærliggende konfliktområdene

Patriot missil.

Irak og Afghanistan. Nå vender de tilbake til basene sine. Styrkene omfatter blant annet ni Brigade Combat Teams, 12 Patriot luftvern missilbatterier med en viss kapasitet mot ballistiske missiler, og tre Combat Aviation (helikopter) Brigades. Videre har blant annet 1 Corps, omfattende blant annet 25th Infantry Division som er stasjonert i Lewis-McChord i delstaten Washington, primærøpdrag i regionen med landene Australia, Filippinene, Thailand, Japan og Sør-Korea som første prioritet.

Afghanistans flyvåpen

Mil Mi-17.

NATO og Russland treffer nå tiltak for å styrke Afghanistans flyvåpen, i regi av NRC (NATO-Russia Council). Prioriterte tiltak er trening av teknikere på helikopter og helikopter medevac kapasitet. Hittil har NRC trent 30 helikopter-teknikere ved Novosibirsk Aircraft Repair Plant. Det afghanske flyvåpenet opererer russiske Mil Mi-35 (NATO-bet. Hind) angreps- helikoptre og Mil Mi-17 (Hip) flerrolle helikoptre, og Cessna 208B Caravan lette transportfly. Et antall Alenia G222 tomotors transportfly har tvisom operativ tilstand. Likeledes er det problemer med lette angrepsfly, fordi alliansen Beechcraft-sveitsiske Pilatus har protestert mot at Sierra Nevada-brasilianske Embraer vant en amerikansk konkurranse om slike fly med Embraer Super Tucano.

I februar gjennomførte afghanerne for første gang en commandooperasjon i Kandahar der styrkene ble satt inn og støttet av flyvåpnets 379. helikopterwing. De afghanske planene er å ha 150 helikoptre og fly og 8.000 personell i 2016. (Daniel Wasserbly, Jane's International Defence Review, juni 2013)

JOINT STRIKE MISSILE (JSM)

- for fighter aircraft

- Long range
- LO
- High-G sustained maneuverability
- Super Sea Skim
- Automatic Target Recognition (ATR)
- Precise Landattack
- Weapon Data Link (WDL)
- Internal & External carriage on F-35

Bergans of Norway har vært med på å sette standarden for verdens mest avanserte tur- og forsvarsutrustning siden 1908.

www.bergans.no

